KIRDE-EESTI PÄEVALEHT • WWW.POHJARANNIK.EE

PÕHJARANNIK

TÖÖALA ASEKANTSLER STEN ANDREAS EHRLICH: RIIK TOETAB KÕRGEMA PALGAGA TÖÖKOHTADE LOOMIST/LK 7

61 000 lugejat (Eesti lugejauuring 2018)

NELJAPÄEV, 20. september 2018 Nr 148 (16524) Hind 0.90 €

OÜ TIINARAAM
pakub
väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele raamatupidamisteenust.
Oleme 20aastase töökogemusega usaldusväärne partner.
arve.tiinaraam@gmail.com
Tel 520 3646

ILM

+16 ... +21 °C

UUDISED

JÕHVI JUHTKONNALE VÕIDAKSE TÄNA ESITADA UMBUSALDUSAVALDUS

Tänasel Jõhvi volikogu istungil antakse tõenäoliselt sisse umbusaldusavaldus Jõhvi neljaliikmelisele vallavalitsusele ning volikogu esimehele Eduard Eastile. Põhjarannikule teadaolevalt on sellele alla kirjutanud seitse volikogu liiget, umbusalduse läbiminekuks on tarvis vähemalt 11 häält. LK 2

TEE-EHITUS JÄTTIS POOLESAJA MAJAPIDAMISE KODUTÄNAVAD PIMEDAKS

Kohtla-Nõmme alevikus alanud maantee rekonstrueerimine jättis poolesaja eramu kokku kaheksa kodutänavat valgustuseta; ehitaja lubab töögraafikut muuta ja oktoobri keskpaigaks tänavad taas valgeks teha. LK 3

TASUTA BUSSISÕIT KASVATAS SÕITJATE ARVU PEAAEGU KAHEKORDSEKS

Tasuta bussisõit tõi suurima koormuse ASi Sebe maakonnaliinidele; kahe kuuga on olukord stabiliseerunud ning erilist tähelepanu vajab üksnes Kohtla-Nõmme – Iidla bussiliin number 43. LK 6

MEDITSIIN: *Paljud vähihaiged ei pea enam raviprotseduuriks Tartusse sõitma*

Ida-Viru keskhaigla hakkab osutama keemiaravi

Alates järgmisest nädalast hakkab Ida-Viru keskhaigla osutama vähihaigetele keemiaraviteenust, mis säästab neid sagedastest sõitudest Tartusse seda regulaarset raviprotseduuri tegema.

ERIK GAMZEJEV
erikg@pohjarannik.ee

Ida-Viru keskhaigla ülemarst Aime Keis rääkis, et Ida-Virumaal keemiaravi osutamise võimaluste loomisega hakkas ta tegelema juba neli aastat tagasi ametisse asudes, kuid selleni jõudmine on nõudnud soovitust rohkem aega.

220 patsienti

Keisi sõnul hakkab Ida-Virumaa keskhaigla raske haigusega võitlevatele inimestele osutama regulaarset keemiaravi koostöös Tartu ülikooli kliinikumiga. "Nende arstid hakkavad käima siin neli korda nädalas. Konsiilium otsustab, milliseid patsiente saab ravida meie haiglas," sõnas ta, märkides, et eelkõige hakatakse kohapeal pakkuma keemiaravi levinumate vähivormide, nagu näiteks rinnavähi, kopsuvähi, soolevähi, vereloomekasvajate raviks. "Harva esinevate vähivormide puhul tuleb jätkata ravi ikkagi Tartus."

Ülemarst selgitas, et esialgu püüab Ida-Viru keskhaigla osutada keemiaravi kuni viiele patsiendile päevas, aga edaspidi võiks see arv kasvada kümneni. "Vähihaigete hulk meie piirkonnas on ikkagi kahjuks suur," tõdes ta.

Tartu ülikooli kliinikumi avalike suhete direktor Kristi Tael märkis, et eelmisel aastal käis Ida-Virumaalt Tartus ambulatoorsel keemiaravil 220 patsienti, kellele tehti aasta jooksul kokku 1300 raviseanssi. "Eelseisev muudatus puudutab mitutsada patsienti, kel nüüd tuleb märgatavalt vähem Tartu vahet sõita," sõnas ta, lisades, et neljal päeval nädalas, teisipäevast reedeni, on ülikooli kliinikumi onkoloog või hematoloog Ida-Viru keskhaiglas.

Aime Keisi sõnul võetakse keemiaravi vajavatelt patsientidelt Ida-Viru keskhaiglas analüüsid, seejärel tutvub nendega onkoloog ja järgneb keemiaravi protseduur, mille viivad läbi haigla oma õed, kes on teinud läbi sellekohase koolituse.

Ehitati ravimite lahustamise keskus

Haigla valmistas keemiaravi korraldamiseks ette ka palatid ja vastuvõtukabineti. Kõige rohkem aega ja raha nõudis ravimite lahustamise keskuse ehitamine haigla apteegi juurde keldrisse. "See on spetsiifiline ruum, kus lahustatakse toksilisi preparaate. See peab olema täiesti steriilne. Seal on tõmbekapid ja ranged ventilatsiooninõuded. Proviisor, kes seal tööd teeb, peab olema eririietuses. Lisaks peame täitma ka jäätmekäitlusnõudeid," selgitas Keis.

Tema sõnul olid mõlema haigla inimesed keemiaravi osutamiseks valmis juba aasta alguses. Kuid teenuse osutamise algus lükkus edasi ravimite lahustuskeskuse ehituse tõttu. "Ei olnud sugugi lihtne leida firmat, kes sellise spetsiifilise ruumi valmis teeks," tõdes Keis.

Paljud Ida-Virumaa vähihaiged käivad keemiaravi saamas ka Tallinnas Põhja-Eesti regionaalhaigla onkoloogiakliinikus. Aime Keisi sõnul alustab Ida-Viru keskhaigla esimeses etapis keemiaravi osutamisel koostööd Tartu ülikooli kliinikumiga. "Eks me tulevikus vaatame, mis saab nendest inimestest, kes käivad praegu keemiaravi saamas Tallinnas. Seda hakatakse kindlasti peagi meie käest küsima," sõnas ta.

Keemiaravi osutamiseks ehitati haigla keldrisse spetsiifiliste nõuetega ravimite lahustamise ruum, mille tegevust korraldab Ida-Viru keskhaigla apteegiteenistus eesotsas selle juhi Dmitri Ignatjeviga. PEETER LILLEVÄLI

AIME KEIS LAHKUB IDA-VIRU KESKHAIGLAST

2014. aasta algusest Ida-Viru keskhaigla ülemarstina töötav Narva juurtega Aime Keis annab järgmise aasta alguses selle ameti üle gastroenteroloog Toomas Kariisile, kes juhib praegu Ida-Tallinna keskhaigla diagnostikakliinikut.

"Meie perekond muutus kurva sündmuse tõttu ühe liikme võrra väiksemaks ja üksikemana on väga keeruline Tartust Ida-Virumaal tööl käia. Ma pean arvestama ka poja soovidega ja ma ei saa teda vastu tahtmist Ida-Virumaale elama tuua," selgitas Keis oma lahkumissoovi.

Lisaks ülemarstile vahetub haigla juhatuses ka haldusjuht. Seni selles ametis olnud Aleksei Rodin jääb novembrist pensionile ja tema asemele asub Tarmo Tohver, kes on töötanud eri ametites Eesti Energias ja selle endises tütarfirmas Eesti Põlevkivis.

Haigla juhatuse esimehena jätkab Tarmo Bakler.

Kiiremad tellijad maksavad vähem!

Põhjaranniku 12 kuu tellimus eraisikule 83 eurot (hind kehtib kuni 21. septembrini).

Kuni 28. septembrini **85 eurot.**

Alates **29. septembrist** kehtib taas tavahind **86 eurot.**

PÕHJARANNIK

Põhjarannik ilmub kolm korda nädalas – teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval – vähemalt 12-leheküljelisena.

Soodushinnad kehtivad vaid eraisikutele 12 kuu pikkuse tellimuse korral, mis vormistatakse Põhjaranniku Jõhvi toimetuses Rakvere 8 (avatud tööpäeviti kella 9-17)

Õiguskantsler ei näe koolidirektorite hääletamises korruptsiooni

Kohtla-Järve linnavalitsus tahtis õiguskantslerilt teada, kas see, kui volikokku kuuluv koolidirektor hääletab linnaeelarve vastuvõtmisel, on seotud huvide kofliktiga või mitte.

Kohtla-Järve linnavalitsuse õigusnõunik Vadim Vilde pöördus õiguskantsleri büroo poole kirjaga, kus tahtis teada, kas volikogu liikmeks olev munitsipaalkooli direktor võib hääletada linnaeelarve või lisaeelarve vastuvõtmisel, sest eelarves on ka koolide rahastamise osad.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse järgi ei tohi volikogu liige osa võtta volikogu sellise üksikakti arutamisest ja otsustamisest, mille suhtes talle laieneb toimingupiirang korruptsioonivastases seaduses (KVS) sätestatu kohaselt. "Toimingupiiranguid ei kohaldata õiguse üldakti vastuvõtmisel ja selle vastuvõtmises või ettevalmistamises osalemisel. Riigi ja kohaliku omavalitsuse eelarvet loetakse KVS tähenduses üldaktiks (KVS § 11 lg 3 p 1). Seega võib munitsipaalkooli direktor hääletada linnaeelarve või lisaeelarve vastuvõtmisel," vastas õiguskantsleri nõunik Külli Taro vastuseks Vilde kirjale.

Sel nädalal puudutas õiguskantsler Ülle Madise riigikogus ka kohaliku omavalitsuse korruptsiooni teemat ja tunnistas, et probleemiks on see, et seadus jätab sageli häguseks need piirid, mis on lubatud ja mis mitte. "Kui ähvardab karistus ja tegelikult sellest veel olulisem ühiskonna lähedaste hukkamõist halva teo eest, siis peab inimesel olema teada, milles see halb tegu seisneb," sõnas Madise.

Tema sõnul ei ole karistusnormil, millest ei ole võimalik ka hea tahtmise juures täpselt aru saada, mis on lubatud ja mis keelatud, ühiskonnas soovitud mõju. "Mõju võib olla pigem ebasoovitav. Ehk siis üks osa inimestest jääb sellistelt kohtadelt, kus on vaja midagi otsustada, millegagi riskida, hoopiski kõrvale. Või siis tekibki ühiskonnas arusaam, et kui sa oled poliitik, näiteks volikogu liige või linna- või vallavalitsuse liige või ametnik, et noh, siis see ongi loomulik, et väike korruptsioonilõhn käib asjaga kaasas. Vaat seda ei tohi olla," leidis õiguskantsler, kes andis riigikogule soovituse teha need piirid selgemaks.

Viimasel ajal on kapo alustanud ka Ida-Viru mitmete omavalitsustegelaste suhtes kriminaaluurimist, kahtlustades neid selles, et neil tekkis volikogus hääletamisel huvide konflikt, ehk siis toimingupiirangu rikkumises. (PR)

Viru vangla sai uue direktori

Viru vangla uueks direktoriks valiti praegu kaitseväe erioperatsioonide grupis töötav Marek Aasa.

Justiitsminister Urmas Reinsalu nimetas Marek Aasa alates 1. novembrist Viru vangla direktoriks, edastas justiitsministeerium.

Major Marek Aas töötab kaitseväes erioperatsioonide grupis vanemohvitserina. Ta on teeninud Pärnu üksik-jalaväepataljonis rühmaülem-instruktorina, Lääne kaitseringkonnas side- ja infotehnoloogia ohvitserina ning kaitseväe peastaabis presidendi käsundusohvitserina. Major Aas on osalenud rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil Afganistanis.

Viru vangla eelmine direktor Anu Möldri lahkus mais omal soovil ametist. (BNS)

PÄEVA PILT

PEETER LILLEVÄLI

KOHTUMINE HINGEKARJASTEGA. Eile said keskhommikuses teelauas vallas esindatud seitsme konfessiooni hingekarjastega kokku Jõhvi vallavalitsuse liikmed ja volikogu esimees. Omavalitsuse juhid rõhutasid, et nende esmaülesanne on tagada elanike materiaalne toimetulek ja mugavused, aga hingehoole jääb tagaplaanile. "Just selle poolega peaksid tegelema teiste hulgas pastorid, et eriti vanuritel säiliks elutahe ja nad suudaksid tänapäeva kiirelt muutuvas maailmas orienteeruda," ütles abivallavanem Jelena Bezvoditskaja.

"Kui lugeda pühakirja, siis seal on öeldud: palvetage ja tehke tööd. Aga tänapäeval on töö selgelt liiga esiplaanil, kuigi pahatihti seisneb see tühjas lobisemises ja keele teritamises. Ennekõike peab ennast ise parandama ja palved esiplaanile seadma. See on parim hingehoid," arvas Jõhvi Mihkli koguduse hingekarjane Peeter Kaldur.

Opositsioon plaanib täna esitada vallavanem Martin Repinskile (vasakul) ja volikogu esimehele Eduard Eastile umbusaldusavalduse. PEETER LILLEVÄLI

POLIITIKA: *Lõpliku otsuse teeb opositsioon vahetult enne volikogu istungit*

Jõhvi juhtkonnale võidakse täna esitada umbusaldusavaldus

■ Tänasel Jõhvi volikogu istungil antakse tõenäoliselt sisse umbusaldusavaldus Jõhvi neljaliikmelisele vallavalitsusele ning volikogu esimehele Eduard Eastile. Põhjarannikule teadaolevalt on sellele alla kirjutanud seitse volikogu liiget, umbusalduse läbiminekuks on tarvis vähemalt 11 häält.

KELLELE PLAANITAKSE UMBUSALDUSE ESITAMIST

* Vallavalitsus koosseisus vallavanem Martin Repinski, abivallavanemad Viktoria Tsventarnaja, Max Kaur, Jelena Bezvoditskaja
* Vallavolikogu esimees Eduard East

ERIK KALDA
erikk@pohjarannik.ee

Nagu Põhjarannik eelmisel nädalal kirjutas, heidetakse praegustele võimulolijatele ette rahaahnust, eelarveraha laristamist, ebakompetentsust ning valla arenguküsimuste asemel tühja-tähjaga tegelemist.

Palgad ja laristamine

Vallavalitsusele heidetakse juba ametisse asumisest peale ette enda palkade hüppelist kasvatamist. Vallavanema palk tõusis juunis, kui Ossipenko-Repinski võimuliit ametisse sai, seniselt 2800 eurolt 3600 euroni, abivallavanematel 2100 eurolt 3000 euroni ning senise kahe abivallavanema asemel on neid nüüd kolm.

Kõrge palga tõttu saab etteheiteid ka volikogu esimees Eduard East, kellele esimest korda Jõhvi ajaloos tehti palgaline ametikoht kuutasuga 2500 eurot. Seni sai volikogu esimees 700eurost hüvitist.

Eastile pannakse süüks sedagi, et ta taandas end küll hääletuselt, kui kätt tõsteti tema tulevase palganumbri küsimuses, kuid võttis osa tervikmääruse hääletusest, mis reguleerib volikogu liikmete töö tasustamist. Peale selle oli East ise väidetavalt selle eelnõu koostaja ning osales selle aruteludel.

Üks umbusaldajatest, eelmine volikogu esimees Niina Neglason ütles eelmisel nädalal Põhjarannikule, et Eastil aga sisuliselt tööd selle raha eest ei ole ning õigustamaks nii suurt palka, püüab ta endale tööd otsida, osaledes näiteks vallavalitsuse istungitel, mis on vastuolus võimude lahususe põhimõttega.

Vallavalitsusele heidetakse peale kõrgete palkade ette valla raha laristamist. Nii on juba varem jutuks olnud 12 000 euro suurune toetus koalitsiooni kuuluva Dmitri Smirnovi firmale, korraldamaks Jõhvis festivali "Sõnajalaõis" *(endise nimega "Slaavi valgus" – E.K.)*. Repinski on küll süüdistusi tõrjunud ja öelnud, et toetus oli ette nähtud eelarves, mille koostas eelmine koalitsioon, kuid ta jättis siiski ütlemata, et eelarves oli selleks esialgu ette nähtud 3000 eurot ning praegune valitsus tõstis selle vahetult enne festivali neljakordseks.

Praeguseks on Smirnov teinud vallavalitsusele uue rahataotluse, korraldamaks linnarahvale ühiseid teejoomisi kontsertide ja kohalike poliitikute tutvustamise saatel. Selleks küsib ta vallalt taas 12 000 eurot.

Samuti on arusaamatuks raiskamiseks nimetatud jalgpalli Euroopa superkarika finaali avalikku ülekannet linna keskväljakul 15. augustil. Tagantjärele selgus, et see kahetunnine avalik telekavaatamine läks Jõhvi maksumaksjale maksma ligi 5000 eurot.

Opositsiooni erilise kriitika alla on sattunud abivallavanem Jelena Bezvoditskaja, keda on nimetatud ebakompetentseks ja despootlikuks.

Süüdistused despootlikkuses ja käpardlikus personalipoliitikas

Vallavanem Martin Repinskile heidetakse aga ette seda, et ta eirab vallavalitsuse struktuuri ja koosseisu reguleerivat akti, mille on volikogu kinnitanud, luues näiteks spordispetsialisti koha, samas kui vallavalitsuses pole siiani ametisse määratud sisekontrolöri, kuigi kohaliku omavalitsuse korralduse seadus näeb seda ette.

Samuti süüdistatakse praegust koalitsiooni selles, et on alustatud mõttetut mängu, muutmaks Jõhvit haldusterritoriaalselt vallast linnaks, mis võib näiteks omavalitsusele tähendada ilmajäämist Euroopa Liidu LEADER-programmi rahast, mille eesmärk on toetada maapiirkondade ettevõtjaid. Jõhvile võib see tähendada umbes miljoni euro suurust rahakaotust. Repinski on selle kohta väitnud, et sellisel juhul jäetakse linnaks püüdlemine katki, kuid praeguseni pole vallavalitsusel selgust, kas see toetusraha kaoks või mitte.

Samuti on vallajuhtidele ette heidetud ametnike survestamist. Nii näiteks kaotas oma ameti spordikooli senine juht Helen Mast, kellele pakuti vastutasuks spordispetsialisti ametikohta vallavanema otsealluvuses. Kohe pärast seda hakkasid vallavalitsuses liikuma jutud, et sellesse ametisse pannakse vallavara spetsialist Jevgeni Fedorenko, kes valimistel kandideeris Nikolai Ossipenko nimekirjas Jõhvi – Meie Kodu. Vallavalitsus on need jutud ümber lükanud väitega, et selle ametikoha täitmiseks kuulutatakse välja konkurss. Praeguseks on kaks kandidaati vestlusvooru välja valitud. Üks neist on tuntud kohalik treener ning spordi- ja kultuuriaktivist Toomas Nõmmiste, teine aga seesama Jevgeni Fedorenko, kes praegu on spordikooli juhi kohusetäitjaks määratud.

Umbusaldajad on öelnud, et juhul kui umbusaldus läbi läheb, pööravad nad järsult tõusnud palgad vähemalt osaliselt tagasi ning kaotavad volikogu esimehe palgalise ametikoha.

Umbusaldusavalduse esitamiseks Jõhvis peab sellel olema vähemalt kuue volikogu liikme allkiri.

Reformierakonna fraktsiooni esimees Maris Toomel ütles umbusaldusavalduse kohta eile õhtul, et midagi surmkindlat pole, aga suure tõenäosusega see esitatakse. "Segadust on palju ja praegu on olukord, kus ka püüab eri inimesi ära rääkida," sõnas ta, lisades, et lõplik otsus tuleb vahetult enne tänase volikogu istungi algust.

ILM JÕHVIS

NELJAPÄEV. Vahelduva pilvisusega ilm. Puhub üsna tugev edelatuul. Sooja on 16-21 kraadi.

REEDE. Vahelduva pilvisusega ilm. Puhub mõõdukas edelatuul. Sooja on 16-21 kraadi.

Kool on hädas parkivate autodega

Kohtla-Järve Järve gümnaasium on hädas autodega, mis pargivad kooli territooriumil nii, et teenuseid pakkuvad autod ei pääse majale ligi.

Gümnaasiumi direktor Anne Endjärv pöördus kirjaga linnavalitsuse poole, paludes korraldada liiklus kooli territooriumil ringi.

"Kooli parkla on hommikusel ja pärastlõunasel ajal sõidukeid nii täis, et kooli territooriumile ei pääse enam prügifirma sõiduk (korduvalt on jäänud konteiner seetõttu tühjendamata) ja kooli söökla juurde ei pääse enam ka tellitud kaupadega toiduveosõidukid (õpilaste toitlustamiseks). Ka kooli tellitud kaup on hilinenud, sest transpordifirma ei mahtunud tähtajalisel päeval parklasse. Parklas on tihti ööpäev ringi seisnud ka ümberkaudsete elamute elanike autod. Päevasel ajal on parkla täis lastevanemate autosid," kirjutab Endjärv.

Gümnaasium palub olukorra lahendamiseks kooli pidaja abi paigaldada kooli sissesõiduteele sissesõitu piirav liiklusmärk, millel oleks lisatahvel "Välja arvatud Kohtla-Järve Järve Gümnaasiumi juhtkonna kirjaliku loaga sõidukid".

"Kooli igapäevane töökorraldus on sellest probleemist tõsiselt häiritud, seega palume kooli pidajalt võimalikult kiiret kaasabi," kirjutab Endjärv.

Liikluskorralduse pärast pöördus Anne Endjärv linnapea Ljudmila Jantšenko poole ka tänavu kevadel, viidates, et lastevanemad on murelikud ja on käinud korduvalt kooli juhtkonna tähelepanu juhtimas liiklusohtlikule olukorrale, arvates, et juhtkond pole sellega kursis.

"Olukord on olnud ohtlik pärast Katse tänava muutmist kahesuunaliseks. Kooli enim kasutatav siseparkla on väike, personali, õpilaste ja lastevanemate autod ei mahu parkima, samal ajal teevad parklas ringi ja panevad õpilasi koolitrepi ees maha lastevanemate liikuvad sõidukid, nende vahel üritavad laveerida jalakäijad ja sõiduautodest väljuvad inimesed," teatas Endjärv, lisades, et olukorda pole parandanud ka aasta varem paigaldatud "lamavad politseinikud". (PR)

Ülesfreesitud asfaldiga kodutee poleks probleem, kui seal ei peaks pimedal ajal käsikaudu liikuma. PEETER LILLEVÄLI

EHITUS: *Töövõtja lubab valgustuse oktoobri keskpaigaks taastada*

Tee-ehitus jättis poolesaja majapidamise kodutänavad pimedaks

■ Kohtla-Nõmme alevikus alanud maantee rekonstrueerimine jättis poolesaja eramu kokku kaheksa kodutänavat valgustuseta; ehitaja lubab töögraafikut muuta ja oktoobri keskpaigaks tänavad taas valgeks teha.

ANTI PALMI

Ilmselt on asula valgustus seal ehitatud selliselt, et kui vahepeal mingit lõiku hakata renoveerima, katkeb elektrivarustus ka mujal. Tänapäeval nii enam ei ehitata.

KÜLLI KRIIS
kylli@pohjarannik.ee

Maanteeameti projekt Kohtla – Kohtla-Nõmme maantee rekonstrueerimiseks pidanuks algama juba juuli hakul. Hankega läks aga nagu tavaliselt ehk vaidlustused võtsid oma aja, mistap tegelike töödeni jõuti alles augusti teises pooles, kui õhtud juba tasapisi pimenema hakkasid.

Projekt näeb muu hulgas ette teeäärse tänavavalgustuse uuendamise ning ühe esimese asjana võetigi vanad valgustuspostid maha. Teadmata ja oskamata arvestada, et see toob kaasa terve raudteeäärse piirkonna ehk kaheksa tänava tänavavalgustuse katkemise.

"Pimedaks läks siis, kui Kooli tänavas asfalti freesiti," rääkis Seene tänavas elav Maret, kellel aleviku keskel asuvast bussipeatusest on koduni umbes poolteist kilomeetrit kõndida. Suurem osa sellest teest kulgeb nüüd pilkases pimeduses.

"Ma tulen töölt õhtul hästi hilja, juba praegu on sel ajal pime. Naabrinaine töötab Selveris, tema tuleb veel hiljem," rääkis ta. "Saan aru, et see on ajutine ja pärast saab kõik parem olema, aga tahaks teada, kui kaua see pimedus kestab – kui külm ja libedus tuleb, siis on tõesti hirm, kas jõuan turvaliselt koju."

Kooli tänavas elav Hiia ütles, et lisaks pimedusele on ju ka tee ära freesitud ning vihmaga porine – pimedas ei näe, kuhu astuda.

"Tulin õhtul rongi pealt, valgustasin telefoniga teed, et kodutee üles leida," rääkis Silva, kel õnneks on vähemalt kodutänaval valgus olemas.

Üllatus vallale ja maanteeametile

Toila vallavalitsus sai tänavatel valitsevast pimedusest teada siis, kui elanikud helistama ja kirjutama hakkasid.

Valla kodulehele pandi üles teade, et tee-ehituse tõttu on Kohtla-Nõmmel katkestatud valgustuse toide Taime, Jõe, Käbi, Kopli, Seene, Raudteemaja ja (alates rahvamajast) Kooli tänaval ning sissesõidul Jaama tänava alguses. Ajutist toidet olevat raske leida ning see läheks ka väga kalliks.

Üksiti asus vallavalitsus töövõtjaga läbi rääkima ja olukorrale lahendust otsima – et pimendamine võimaluse korral projekti lõpuni (detsembri lõpus) ei kestaks.

"Meie saame ainult töövõtjat paluda, et nad selle teelõigu esimeses järjekorras ette võtaksid ja seal valgustuse võimalikult kiiresti taastaksid," ütles abivallavanem Urmas Aunap esmaspäeval, paludes Kohtla-Nõmme elanikel kannatlikud olla.

Et peatänava ääres valgustuse katkestamine haarab endaga kaasa ka teisi tänavaid, ei osanud ette näha ka projekteerija ega maanteeamet kui tellija.

"See lihtsalt juhtus nii," ütles maanteeameti ida regiooni ehitusvaldkonna juht Anti Palmi, et varem pole neil sellist olukorda ette tulnud. "Ilmselt on asula valgustus seal ehitatud selliselt, et kui vahepeal mingit lõiku hakata renoveerima, katkeb elektrivarustus ka mujal. Tänapäeval nii enam ei ehitata, konkreetsed valgustuspiirkonnad on ühe lüliti all. Seda ei osanud projekteerija ette näha ja ilmselt polnud ka haldusreformijärgne vallavalitsus kõigest teadlik, kui projekti kinnitas."

Palmi märkis, et olnuks nad sealse valgustuse eripärast teadlikud, võinuks projekteerija kas või ajutise pika kaabli vedamise ette näha.

"Planeeritud tegevusena ei oleks see väga suur kulu, aga praegu peab ehitaja välkkiirelt reageerima ja see on alati kallim," ütles ta.

Oktoobri keskpaigast taas valge

Kohtlanõmmelaste muret tõsiselt võtnud vallavõimu ja asjasse mõistvalt suhtunud ehituse peatöövõtja YIT Infra Eesti ASi koostöö tulemusena sündis eile kokkulepe, et pime piirkond saab valguse tagasi oktoobri keskpaigas.

"Täna arutasime ja tutvusime koos meie elektritööde alltöövõtjaga olukorraga Kohtla-Nõmmel ja jõudsime arusaamale, et kui me oma tööde graafikut veidi muudame ja mõned lisatoimingud teeme, oleme võimelised Taime, Jõe, Kooli, Käbi, Kopli, Seene ja Raudteemaja tänaval oktoobri keskpaigaks tagama tänavavalgustuse taastoimimise," ütles eile YIT Infra Eesti ASi projektijuht Arno Vega Lehepuu.

Teisipäevast jäi tee-ehituse tõttu pimedaks ka aleviku peatänava – Jaama tänava ülemine ots (kuni Kooli tänava ristmikuni); ühegi naabruses asuva tänava valgustust see õnneks ei mõjuta.

"Jaama tänava alguse tänavavalgustuse sisse lülitamine jääb paraku oktoobri lõppu," ütles Lehepuu. "Anname endast parima, et meil õnnestuks selle plaani järgi talitada, aga kahjuks ei saa siduvaid lubadusi anda."

LÜHIDALT

KEELTEKOHVIKUS SAAB TUTVUDA 17 KEELEGA

NARVA. Pühapäeval, 23. septembril avab festivalil "Station Narva" uksed keeltekohvik.

Kohvikutelk pannakse püsiti Ro-Ro klubi lähedale ja see on avatud kella 12-15. Veerand tundi kestvates tasuta lühitundides on võimalik tutvuda 17 keelega: eesti, gruusia, hiina, hispaania, hollandi, inglise, kreeka, leedu, läti, poola, prantsuse, rootsi, saksa, soome, taani, tšehhi ja ungari. Tunnid toimuvad kas inglise, eesti või vene keele baasil. Eelregistreerida pole vaja ja üritus on tasuta.

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse keelenõustaja Elice Paemurd ütles, et keeltekohvik avatakse Euroopa keeltepäeva raames, mille eesmärk on tähtsustada Euroopas kõneldavaid keeli, rõhutada avalikkusele keeleõppimise tähtsust, samuti julgustada ja toetada elukestvat keeleõpet.

Peale selle on 23. septembrini võimalus panna oma teadmised proovile keeltepäevale pühendatud veebiviktoriinis ning osaleda 26. septembril Vikerraadio raadiomängus.

KAKS INIMEST SAI VINGUMÜRGITUSE

KOHTLA-JÄRVE. Kohtla-Järvel Ahtme linnaosas Sõpruse tänavas asuvas kortermajas oli teisipäeva hommikupoolikul vingugaasi leke, mille tagajärjel sai kaks inimest kannatada.

Kell 9.14 said päästjad teate, et Sõpruse tänavas asuva kortermaja korteris on vingugaasi leke, teatas päästeameti pressiesindaja. Kokku evakueerisid päästjad 13 korterist 21 inimest, kellest kaks viis kiirabi haiglasse. Naine on reanimatsioonis ja mehel puhastatakse kopse, sõnas pressiesindaja teisipäeval.

Päästeameti teatel põhjustas õnnetuse gaasiseadme väljalaskesüsteemi ühenduse puudumine ventilatsiooniga.

POLITSEI

MEES RÜNDAS NAIST JA POEG EMA

18. septembril teatati, et Narva linnas Gerassimovi tänaval asuvas korteris lõi 31aastast naist tema elukaaslane. Politsei pidas 30aastase mehe kuriteos kahtlustatavana kinni.

Samal päeval tuli teade, et Narvas Rakvere tänaval asuvas korteris lükkas 58aastast naist tema poeg ning tekitas sellega naisele kehavigastusi. Politsei pidas 34aastase alkoholijoobes mehe kahtlustatavana kinni.

NAISI ÄHVARDATI

17. septembril teatati, et Sillamäel Kajaka tänaval ähvardati 53aastast naist püstolisarnase esemega. Politsei pidas kuriteos kahtlustatavana kinni 31aastase mehe.

Samal päeval tuli teade, et Narvas Gerassimovi tänaval asuvas korteris ähvardas 61aastast naist tapmisega tema abikaasa. Politsei pidas 55aastase mehe kuriteos kahtlustatavana kinni.

Sel päeval sai Narvas hirmu tunda veel 28aastane naine, kui Rakvere tänaval asuva korterelamu trepikojas ähvardas teda 35aastane endine elukaaslane.

VARAS SAI SUURE RAHASUMMA

15. septembril varastati Jõhvi linnas Rakvere tänaval käekotist dokumendid ja 1500 eurot sularaha.

PÕHJARANNIK

Ammu oodatud tegu

Et Ida-Viru keskhaigla hakkab järgmisest nädalast osutama keemiaravi vähihaigetele, on oluline kergendus neile rohkem kui paarisajale siinsele raske haigusega võitlevale inimesele, kes seni on pidanud peaaegu iga kuu võtma ette aega ja raha nõudva kurnava sõidu Tartusse, kus neile seni neid elu pikendavaid protseduure tehti.

Tähelepanuväärne, et keemiaravi alustatakse Ida-Virumaal ajal, mil üha rohkem ravi- ja ka muid teenuseid koondub väiksematest kohtadest kas Tallinna või Tartusse. Nüüd on tegu küllaltki erandliku teisesuunalise liikumisega: ei sõida mitte paljud patsiendid, vaid mõned arstid.

Meditsiinis ei saa sellist põhimõtet rakendada kõikidel juhtudel. Mõningaid spetsiifilisi asju oskavad teha vaid vähesed spetsialistid ja selleks on vaja ka unikaalseid seadmeid ja tingimusi, mida polegi mõistlik paigutada ühte või kahte haiglasse.

Aga üksjagu palju on kinni ka mõtteviisis, harjumustes ja ettevõtmises. Ka sellesama keemiaravi võimaluse loomiseks Ida-Virumaal on kulunud väga palju aastaid. On loogiline, et kui tervise arengu instituudi regulaarsed uuringud kinnitavad, et just Ida-Virumaa inimeste tervisenäitajad on Eesti keskmisest tasemest oluliselt kehvemad, siis tulebki tugevdada kohalikku haiglat, sest raviteenuste vajajate hulk on siin suur. Loodetavasti ei ole väga pika aja küsimus, mil Purul asuvas Ida-Viru keskhaiglas hakkavad keemiaravi saama ka need vähihaiged, kes käivad praegu ravil Tallinna haiglas.

ÜKS KÜSIMUS

MILLISED JÄRELDUSED TEGI VALITSUS ÄPARDUNUD AKTSIISIPOLIITIKAST?

Uuringud on näidanud, et neljandik Eestis tarbitavast legaalsest alkoholist ostetakse Lätist, mistõttu Eesti on kaotanud sadu miljoneid maksudena.

Kultuuriminister peaministri kohustes INDREK SAAR (eilses riigikogu infotunnis):

Prognoosides, millise suuna võtab inimeste tarbimiskäitumine ja kuidas hakkab tegelikult kasvama piirikaubandus, oli viga. Valitsus tunnistab seda, et tegime vea, ja reageerib sellele. Ma arvan, et see on igati adekvaatne käitumine ja et niimoodi, ma loodan, käituvad ka tulevikus valitsused, sest alati ei pruugi kõik prognoosid täppi minna. Antud olukorras on valitsus otsustanud, et järgmisel aastal kavandatud alkoholiaktsiisi tõus jääb ära ja seaduse tasemel jäetakse ära ka 2020. aasta alkoholiaktsiisi tõus. Ja selle aasta tõusu vähendati poole võrra. Me väga loodame, et see ei tähenda seda, et inimeste alkoholitarvitamine selle tulemusena hüppeliselt kasvab.

TOIMETUS

Peatoimetaja:
ERIK GAMZEJEV 335 4454

Sekretär:
LEA KIISKÜLA 335 4444
info@pohjarannik.ee
Faks 335 4441

Tegevtoimetaja:
ERIK KALDA 335 4453

Ajakirjanikud
IRINA KIVISELG 335 4448
TEET KORSTEN 335 4465
KÜLLI KRIIS 335 4442
PEETER LILLEVÄLI 335 4464
ILJA SMIRNOV 356 6652
GERLI ROMANOVITŠ 335 4443
SIRLE SOMMER-KALDA 335 4452

Reklaamiosakond
ÜLLE METSAR 335 4450
RIINA ALLSAAR 335 4445
PILLE PAJUR 335 4457

Reklaamiküljendaja:
KRISTEL SOOMETS 335 4461

Küljendaja:
ANNE KEEDUS 335 4461

Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt:
41532 Jõhvi, Rakvere 8,
telefon 335 4450.
E-post: reklaam@pohjarannik.ee

Väljaandja AS PR PÕHJARANNIK
Trükitud trükikojas Trükis

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita.
Kõik ajalehes Põhjarannik avaldatud artiklid on autoriõigustega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi PR Põhjarannik kirjaliku nõusolekuta keelatud.
Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

Arvamus

Rakvere 8,
41532 Jõhvi,
tel. 335 4444,
info@pohjarannik.ee

Ühistranspordisüsteem vajab arendajaid, mitte lammutajaid

Tasuta ühistranspordi käivitumine tänavuse aasta 1. juulist on olnud üks viimase poolaasta kuumemaid teemasid. Tegemist on küsimusega, mis oli jututeemaks igal rahvakogunemisel, meediaväljaanded võtsid teema pideva tähelepanu alla ja näis, et igal inimesel on oma seisukoht, kas, kui palju ja kuidas inimesed maakondlikku ühistransporti kasutavad.

Kriitikute peamiseks seisukohaks oli, et tegelikkuses ei kasuta keegi seda transpordiliiki, keegi ei vaja soodsamat sõitu ja sõidu hind ei kuulu inimeste peamiste prioriteetide hulka. Sellest ka loogiline tuletus, et kui tasuta sõit viimaks rakendub, ei näe me mingit kasvu.

Esimesed kuud piletita sõitu on läinud linnutiivul ja oleme kätte saanud ka esmase statistika juuli ja augusti kohta. Maanteeameti statistikast selgub, et võrreldes tänavust juulit eelmise aasta sama perioodiga, on sõitjate arv kõigis tasuta ühistranspordiga maakondades kasvanud vähemalt 20 protsenti, välja arvatud Läänemaal, kus ühistranspordi kasutajate arvu langus on peamiselt tingitud mõnede valdade liitumisest haldusreformi käigus Pärnumaaga. Mõnes piirkonnas on aga kasv koguni üle 50 protsendi.

Ka augustis jätkas sõitjate hulk kasvamist ja kasv oli keskeltläbi 33 protsenti. Suurimat arengut on näidanud Ida-Virumaa, kus tehtud reiside arv kasvas juulis 92 ning augustis 71 protsenti. Kuid väga suure hüppe on teinud ka näiteks Jõgevamaa ja Viljandimaa. Kusjuures augustis kasvas sõitjate arv juba kõigis maakondades üle Eesti. Sealjuures ka nendes neljas piirkonnas, kes rakendasid piletita sõitu vaid osaliselt.

Meie eesmärk on kindlasti ühistranspordisüsteemi veelgi edasi arendada, mitte seisu halvemaks muuta ning algatusi tagasi pöörata. Just seda taotleb aga Reformierakond, kelle esimees Kaja Kallas sõnas hiljutises intervjuus, et tasuta ühistransport on mõttetu raharaiskamine ning nemad lõpetaksid selle projekti ära.

Arvud vaidlevad aga Kaja Kallasele vastu. Tasuta ühistranspordi esimesed kuud on selgelt tõestanud, et sõidu hind on inimestele väga suure tähtsusega ja on küllaga inimesi, kes maalt tasuta bussiga tööle käies võidavad 13. kuupalga. Inimeste liikumisvõimalused kasvavad, kaugemal tööl käivad inimesed ei pea tegema suuri kulutusi transpordile ning ka eakamate ja laste mobiilsus suureneb. Ma saan aru, et tegemist ei ole tavapärase reformierakondliku lubadusega, mis teeks kingitusi vaid kõige jõukamatele, kuid tasuta ühistransport on kindlasti vajalik, mitte mõttetu.

KADRI SIMSON, MAJANDUS- JA TARISTUMINISTER, KESKERAKOND

> Suurimat arengut on näidanud Ida-Virumaa, kus tehtud reiside arv kasvas juulis 92 ning augustis 71 protsenti.

Reformierakonnale meeldib jääda kinni sõnumisse "tasuta ühistransport" ja seetõttu ei süveneta töösse, mis on piletita sõidule lisaks tehtud. Tasuta sõidu kõrval oleme selgelt tähelepanu pööranud ka liinivõrgu ja graafikute parandamisele. Liinivõrgu tihendamiseks on valitsus tänavu ette näinud 3,3 miljonit eurot. Seega kokku lisandub üle kolme miljoni uue liinikilomeetri. Need lisavahendid liinide tihendamiseks on sel aastal samas mahus kui viimase 14 aasta jooksul kokku.

Lisaks arendame nõudepõhist ühistransporti, et sõita oleks võimalik ka inimestel, kes elavad tõesti hõredalt asustatud paikades. Ühistranspordisüsteemi arendamine on pidev töö ja ühendusi saab muuta veelgi paremaks. Kuid see on ennekõike kohalike ühistranspordikeskuste töö ning ma usaldan sealseid eksperte, kes nende küsimusega päevast päeva tegelevad.

Selgub, et suurem aktiivsus maakonnaliinidel pole Elroni andmetel kaasa toonud reisirongide kasutamise vähenemist, mida samuti plaani kriitikud ennustasid. Juulis 2017 tehti rongidega 571 163 reisi ja tänavu juulis 611 125 reisi ehk tegemist oli hoopis seitsmeprotsendilise kasvuga. On võimalik, et tasuta maakonnatransport hoopiski soodustas ligipääsu rongidele. Rongid ei tundu Reformierakonnal samuti heas kirjas olevat, sest Kaja Kallas lubas juba mainitud intervjuus ka reisirongide dotatsioone vähendada. Tundub, et Kallas soovib kõike keerata tagasi, selle asemel et minna edasi.

Reformierakonnal oli aastaid aega maakondliku bussivõrgu ja ühistranspordisüsteemi arendamiseks, paraku seda ei tehtud. Ühistranspordi ignoreerimine tõi kaasa trendi, kus sõitjate hulk oli aasta-aastalt langemas, millele omakorda reageeriti liinide hõrendamisega. Alles tänavu näeme negatiivse trendi pöördumist sõitjate arvu kasvule. Süsteemi lammutamine ja tagasipöörde tegemine oleks kahtlemata tagurlik käik, mida Keskerakond kindlasti teha ei luba.

PÄEVA LAUSE

"Retoorika on umbes selline, et koolimaja kukub kohe kokku, et oleme pannud lapsed ohtu ja läheme avaliku raha kallale."

Sinimäe kooli ehitanud firma advokaat Martin Tamme, kirjeldades, kuidas Narva-Jõesuu linn keeldub maksmast võlga, mille kohus on ehitaja kasuks välja mõistnud.

(Eesti Ekspress, 19. september)

LEHED EILE

EESTI PÄEVALEHT kirjutas, et eile avaldatud manifesti vormistades on Eesti tööandjate keskliit võtnud õppust John F. Kennedy lausest: "Ära küsi, mida sinu riik saab teha sinu jaoks, vaid küsi, mida sina saad teha oma riigi jaoks."

Enne 2015. aasta valimisi avaldatud manifestis mängiti peamiselt riigi väravasse. Värskes manifestis on hulk punkte, kus tuuakse esile ka see, mida tööandjad ja töötajad peaksid tegema. See on teretulnud lähenemine, sest on palju majandusega seotud valdkondi, kus ei ole loota märkimisväärset muutust paremusele, ilma et kõik asjaosalised – töötajad, tööandjad ja riik – kaasa aitaksid. Näiteks deklareerivad tööandjad: "Keskpunktis peab olema inimene, meie kalleim vara." Ent manifestis tuuakse enesekriitiliselt esile, et 2017. aastal deklareeris töötajate tervisekulude hüvitamist ja maksis nendelt tööjõumakse vaid 1200 tööandjat.

Peale nimetatu on tööandjate manifestis mitu ettepanekut, mis osa erakondade ja valijate maailmavaatega kindlasti kokku ei lähe. Tingimata kuuluvad siia välistööjõudu puudutavad ettepanekud, aga ka riigi õhemaks lõikamise ja jõulise erastamise teema.

POSTIMEES kirjutas, et ei maksa unustada, et tööandjate manifest kajastab ühe kaaluka lobirühma vaadet, millest joonistuvad välja ka autorite unistuste mudelid, mida kunagi täielikult ei sünni. Näiteks valik "arengu või saavutatu hoidmise vahel", milles manifest näeb eelseisvate valimiste tähtsaimat küsimust, on vastuoluline nagu ka soov kaotada sisserände piirarv. Tööandjad rõhutavad ettevõtlus- ja isikuvabadust ning põhimõttena avatust. Tööandjate liidri Toomas Tamsari ütlust, et riik segagu nii vähe kui võimalik, võib võtta kui üsna bravuurikat väljaütlemist. Samas on küsimus, kas riiki on meie majanduses juba liiga palju või mitte, täiesti asjakohane ega ole tekkinud sugugi praeguse valitsuse ajal. Avatuse-suletuse dilemma laiemas kontekstis saab eelseisvas valimiskampaanias olema tähtsal kohal.

Vaid võimupööre lõpetaks laristamise ja omade mahitamise Jõhvis

KAIA KALDVEE, JÕHVI VOLIKOGU LIIGE, VL JÕHVI EES)

Olukord, kuhu Jõhvi on praeguseks jõudnud, tekitab ärevust ja piinlikkust.

Lõputud võitlused volikogus, võimu vahetumised, allasutuste juhtide või teistes ametites olevate inimeste väljavahetamised endale "lojaalsete" inimeste vastu – kõik see mõjub pärssivalt Jõhvi arengule ja mainele.

Olen kasutanud valijatele olukorra selgitamisel mõttetera: töö on tellija materjalist. Kahjuks on see materjal hõre ja auklik ning volikogu on oma valijate nägu.

Viimase aja sündmused Jõhvi volikogus on tõestuseks sellele, et paljudel volikogu liikmetel on piisavalt krõbe hind, mis võimaldab neid ära osta. Kellele on selleks hinnaks 12 000 euro suurune ürituse toetus, kellele 2500eurone volikogu esimehe tasu, kellele 2100eurone juhatuse liikme tasu, kellele 500eurone nõukogu liikme tasu, kellele 3600eurone vallavanema tasu, kellele 3000eurone abivallavanema tasu.

> Praegune koalitsioon paistab eriti silma sellega, et oma liikmeid püütakse siduda rahaliste hüvedega, olgu selleks mõni ametikoht, nõukogu liikme koht, projektitoetused, hüvitiste summade suurendamine jne. Hästi toimiv ja manipuleeritav toiduahel.

Praegune koalitsioon paistab eriti silma sellega, et oma liikmeid püütakse siduda rahaliste hüvedega (maksumaksja kulul), olgu selleks mõni ametikoht (kui ei ole, siis luuakse see koht või tehakse koht vabaks), nõukogu liikme koht, projektitoetused, hüvitiste summade suurendamine jne. Hästi toimiv ja manipuleeritav toiduahel.

Kui Jõhvi Eest oli koalitsioonis valimisliiduga Jõhvi – Meie Kodu, kuuldus partneritelt rahulolematust sellega, et nad ei tunneta võimu. Mismoodi tagatakse võimu tunnetamine? Kas nii, et volikogu liikme vallamajja ilmumisel rivistub kogu kollektiiv koridoridesse ja kummardab sügavalt?

Kas nüüd, oma uute partneritega, on kaua ihatud võimutunne saabunud?

Viga algabki sellisest mõtlemisest. Volikogu ja vallavalitsuse liige on rahva teener, rahvas on võim. Seega teenib eespool nimetatud seltskond rahvast ja rahva huve (mitte enda huve) ja mitte rahvas ei pea nende ees koogutama nii, et püksitagumik lõhki, vaid nemad rahva ees.

See, mis toimub valitsuses, kus laristatakse valla raha, kus oma suva järgi muudetakse ametikohti, kus tõstetakse inimesi ühelt ametikohalt teisele, "ebasobivaid" alluvaid survestatakse töökohalt lahkuma, jätab mulje, nagu mängitaks lihtsalt malet, tehes vastasele šahhi ja mati. Mitte mingit vastutust. Tegeldakse küsimustega (nt valla nime muutmine linnaks), mis tavainimese seisukohalt ei muuda midagi, samas jätab Jõhvi ilma peaaegu 1 miljoni euro suurusest projektide toetusest. Kas Jõhvi on tõesti nii valmis ja ritan siin võrdlust lihttöölisest keisrinnaks.

Võimul olevad inimesed peavad mõistma, et võim on ajutine nähtus ja et võimul olles ei tohi oma võimu kurikas, et tegelda fassaadidega, selle asemel et vundamenti laduda ja ehitada? Tehakse järjest otsuseid, mis justkui peaksid meid viima helgema tuleviku poole, kuid tegelikult on enesekesksed, populistlikud ja majanduslikult kahjulikud.

Väheoluline ei ole inimressurss, kes võimutüüri juures on. Kui selleks on inimene, kellele on esmatähtis omavalitsuse areng ja siinsete inimeste heaolu, siis on kõik väga hästi. Kui selleks on aga inimene, kellel on isiklikud huvid ja ambitsioonid, kellele võim lööb sõna otseses tähenduses pähe, siis on asi väga halb. Kahjuks on praegu võimu juurde pääsenud ka viimase tüübi inimesi. Kasutarvitada, nagu seda kahjuks praegu tehakse.

Võimalikku võimupööramist näen ainukese võimalusena Jõhvis positiivseid muutusi tuua – ja seda koostöös volikogu üksikliikmetega, jättes kõrvale ostetavad-müüdavad volikogu liikmed. Kuigi mulle ei meeldi umbusaldamised, näen seda praegu ainukese võimalusena, et seeläbi lõpetada Jõhvis rahva raha laristamine, võimuladviku poolt oma inimestega eri ametikohtade mehitamine, töötajate hirmutamine ning despootlik valitsemine (eriti ühe vallavalitsuse liikme poolt).

Loodan, et kui umbusaldamised läbi lähevad ja uus koalitsioon jagab ametikohad oskuste-teadmiste alusel, mitte kuuluvuse ja meeldivuse põhjal, on võimalik valda juhtida ausalt, lugupidavalt ja nii, et inimeste ees ei oleks häbi.

Vallavalitsus lühinägeliku rünnaku all

JELENA BEZVODITSKAJA, JÕHVI ABIVALLAVANEM

Järjekordselt on aset leidnud põhjendamatud rünnakud valla juhtkonna ning minu isiku vastu opositsiooni mõningate rahvasaadikute poolt. Selge on see, et nende rünnakute ainukeseks eesmärgiks on takistada valla juhtkonnal täita oma valijatele antud lubadusi ja juhtida tähelepanu kõrvale opositsiooni enda tegematajätmistelt.

Selline värvikas etteaste on justkui kindel võidupilet: opositsioon saab soovitud portsu avalikust tähelepanust ja kui ei õnnestugi järjekordset võimupööret korraldada, siis vähemalt on taas kord endale tehtud korralik promo. Pole paha!

Kriitika alla on sattunud festivali "Sõnajalaõis" korraldamine, negatiivse hinnangu on saanud ka 20. augusti tähistamisega seotud kontsert. Opositsioon oli kategooriliselt vastu, et korraldada valla toel eakatele tasuta üritus, millest kõik meie valla vanema põlvkonna esindajad saaksid osa võtta. Opositsiooni arvates piisab, et 100-120 inimest osalevad IVOLi korraldatud üritusel, ostes sealjuures endale ka 4eurose pileti.

Nii-öelda kuriteoks sai tembeldatud ka kingituste tegemine meie valla haridusasutustele ehk siis nendesamade volikogu liikmete arvates on tegemist rahaliste vahendite mitteotstarbelise kasutamisega! Ehk teiste sõnadega: meie lapsed, eakad ning valla rahvas üldiselt ei ole seda kõike väärt!

Lemmikteemaks on osutunud ka praeguste vallajuhtide palgad. Tuleb kurbusega tõdeda, et ka siinkohal räägitakse pooltõtt. Esiteks, palku tõsteti kehtiva eelarve raames. Teiseks, vallavalitsus teeb aktiivselt tööd kulude optimeerimiseks ning juurutab kontrollimehhanisme, mis võimaldavad edaspidi ebaefektiivsetest ja mitteläbipaistvatest kuludest lahti saada.

Just sellepärast on isegi pisikulutused võetud luubi alla ning enam ei ole nii, et "pole oluline, kui palju midagi maksab, valime ühe partneri ning maksame nii palju, kui ta küsib". Jah, käib arvete pidev ja tõhus kontroll ning iga arve sisu peaks olema selge, läbipaistev ning ametniku poolt kontrollitud, sest tegemist on valla, mitte ametniku isikliku rahaga. Kahjuks on selles palju vajakajäämisi ja palju tööd tuleb veel ära teha!

Kas see ei meeldi opositsioonile ja kas seda nimetavad nad rangeks juhtimisstiiliks?

> On äärmiselt kahetsusväärne, et meie opositsionääride käitumist ja suhtumist valla edasisse tulevikku saab iseloomustada tõesti vaid kui lühinägelikku ja veel lapsekingades olevat.

Tänu vallavanema aktiivsusele ning tema ladusale koostööle abivallavanematega on juba päris palju tehtud: jõuti kokkuleppele maa-aluse raudteeülekäigukoha ehitamises Konsumi poe juures, samuti jõuti koos Eesti Raudtee juhtidega ühisele arusaamisele vana vaksalihoone edaspidises saatuses. Valda on külastanud mitmed tuntud Eesti ärimehed ning valla juhtkond on loonud nendega ladusad suhted potentsiaalseteks investeeringuteks ja nendega kaasnevate töökohtade loomiseks Jõhvi vallas.

Päevakorras on teed (mõned neist on juba korda tehtud), laste mänguväljakud, kalmistu korrashoid, pargi arendus jne. Käib töö haridus- ning sotsiaalvaldkonnas, tõhustame tööd nii riigi kui ka maakonna asutustega nendes valdkondades, korraldades ühisüritusi, ümarlaudu.

Tehtud on esimesed sammud valla spordipoliitika väljatöötamisel, pidasime läbirääkimisi noorsoopolitseiga noortega seotud valdkondades, nagu laste turvalisus, võimalused vaba aja veetmiseks, tugevdatud tähelepanu probleemsetele noortele. Usun, et ka nendes valdkondades näevad vallaelanikud peagi oma silmaga tehtava töö vilju ja positiivset tulemit!

Dokumentatsioon, arved ja arunded. Selle vallavalitsuse töö raames, mida nimetatakse rutiinseks, on samuti avastatud olulisi puudujääke. Paljud valdkondade tööd reguleerivad dokumendid on vanaks jäänud, kohati lausa ajast ja arust, nagu on kombeks öelda! Ka need vajavad muutmist, ajakohastamist, et reguleerida üht või teist valla töövaldkonda korrektselt ja praeguse olukorra kohaselt, mitte aga olla lihtsalt dokumendid dokumentide pärast!

Meie meeskonna jaoks on ja jääb eriti oluliseks tagasiside saamine meie valla elanikelt. Selleks tegime ka muudatusi vallavalitsuse lahtioleku aegades. Nüüdsest töötame neljapäeviti kella 18ni, et vallaelanikud saaksid endale olulisi asju ajada ka õhtul. Uuenduskuuri läbis valla koduleht, aktiivset poolehoidu on leidnud valla leht Facebookis. Valla rahvaüritustel oleva infotelgi võtsid vallaelanikud samuti väga positiivselt vastu.

Tööd on tõesti palju, kuid me ei pelga seda – vajaduse korral töötame õhtuti ning ka nädalavahetustel.

Aga see ei huvita opositsioonis olevaid "tõe eest võitlejaid", kuna nende peamine huvi on seista "oma inimeste" eest ning kaitsta "kaaskannatajaid", üritades samal ajal kaotatud võimu iga hinna eest tagasi saada, maksku mis maksab!

On äärmiselt kahetsusväärne, et meie opositsionääride käitumist ja suhtumist valla edasisse tulevikku saab iseloomustada tõesti vaid kui lühinägelikku ja veel lapsekingades olevat. Kahjuks jääb opositsiooni "tõe eest võitlejatel" puudu nii soovist kui oskustest ehitada üles koostööd viisil, et sellest võidaksid eelkõige meie valla elanikud.

Enim on sõitjaid lisandunud ASi Sebe linnu läbivatel liinidel ja seda muidugi peamiselt linnaelanike arvel. PEETER LILLEVÄLI

ÜHISTRANSPORT: *43. liinile asutakse koos omavalitsustega lahendust otsima*

Tasuta bussisõit kasvatas sõitjate arvu peaaegu kahekordseks

Tasuta bussisõit tõi suurima koormuse ASi Sebe maakonnaliinidele; kahe kuuga on olukord stabiliseerunud ning erilist tähelepanu vajab üksnes Kohtla-Nõmme – Iidla bussiliin number 43.

KÜLLI KRIIS
kylli@pohjarannik.ee

"Olukord on stabiilne," tõdes Ida-Viru ühistranspordikeskuse peaspetsialist Valentina Lunina üleeile kohtumisel omavalitsuste ja vedajate esindajatega.

"Stabiilne" tähendab seda, et kuumast suvest ja inimeste puhkuseajast tingitud eriline tung tasuta bussidesse on läbi saanud ning igapäevastest bussiga tööle ja kooli sõitjatest ülevaade olemas.

Aluse nii väita andis ühistranspordikeskuses värskelt valminud reisijatevoo analüüs, milles võrreldi maakonnaliinidel sõitjate arvu augustis ja septembri esimesel kümmepäevakul tänavu ja eelmisel aastal.

Tühisõidud põhjendatud

Ida-Virumaa maakonnaliine teenindab neli vedajat. Suurim on 20 liiniga AS Sebe, järgnevad OÜd Lüganuse HVM (8), Tõnu Tours (4) ning Adraku Transport (1) ja Rannu Rukkilill (1).

Majandusliku otstarbekuse huvides – et buss ei peaks marsruudi alguspunkti maakonnakeskusest tühjalt sõitma – paiknevad vedajate baasid kuues kohas: Sebe Jõhvis ja Narvas, Lüganuse HVM Kiviõlis, Tõnu Tours Iisakus, Rannu Rukkilill Aseris ja Adraku Transport Avinurmes.

Tühisõitudest täielikult vabaneda ei ole võimalik. Maakonnas on mitu mittetasuvate reisidega liini, kus varastel hommiku- ja hilistel õhtutundidel on vaid mõni sõitja. Kaotada neid reise ei saa, kuna nende arvel antakse ette bussid nii marsruudile kui ka tagasisuunas.

Igaks juhuks võiksid omavalitsusjuhid madala täituvusega liinide puhul olla valmis õlga alla panema – juhul, kui riik peaks otsustama need sulgeda.

Suurim lisa tuleb linnadest

Tasuta bussisõitu analüüsides võeti ühistranspordikeskuses aluseks sõitjate arvu võrdlus eelmise aasta sama ajavahemikuga.

Tänavu augustis sõitis maakonnaliinidel 104 270 inimest rohkem kui aasta tagasi (+71%).

Kõige rohkem kasvas sõitjate arv Sebe liinidel (76,7%), Adraku Transpordi liin (Ulvi-Avinurme) seevastu oli ligemale 27 protsendiga miinuses.

Septembrikuu esimesed kümme päeva näitasid mulluse sama ajavahemikuga võrreldes veel suuremat sõitjate arvu kasvu – keskmiselt 78%. Taas oli kasv suurim Sebe liinidel (87,7%), järgnesid Lüganuse HVM ja Adraku Transport vastavalt 28,5 ja 26%ga.

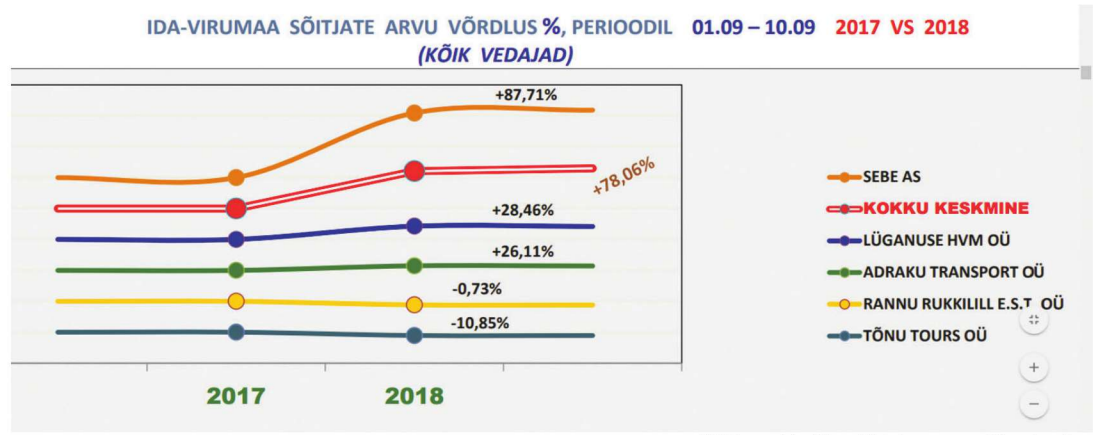

(Allikas: Ida-Viru ühistranspordikeskus)

Sebe kui maakonna suurima vedaja liinide võrdluse võttis ühistranspordikeskus ühekaupa ette.

Suurim tõus oli septembris liinil 31 (Narva – Narva-Jõesuu) – 116,1%, järgnesid nr 43 (Kohtla-Nõmme – Iidla, 114%) ja 503 (Kohtla-Järve – Jõhvi – Sillamäe – Narva, 103%). Kõige vähem kasvas sõitjate arv Jõhvi – Laekannu liinidel nr 552 ja 553 (vastavalt 8 ja 13%).

Arvud kinnitasid niigi teada tõsiasja, et suurem koormus on linnu läbivatel maakonnaliinidel.

"Linnaelanikele on tasuta sõit maakonnaliinidel suureks võiduks," tõdesid kõik kohalolijad, et sõitjate arv on suurenenud peamiselt linna-, mitte maaelanike arvel ning pidevalt ühistransporti kasutavad maakonna elanikud on sattunud ebasoodsasse olukorda.

Eriti probleemsena toodi esile 43. liin, millele ühistranspordikeskus asub koos Toila valla ja Kohtla-Järve linna juhtidega lahendust otsima.

Bürokraatia ajab tülli

Vedajate esindajad tõdesid, et tasuta sõiduga kaasnev hoogustunud bürokraatia on bussijuhid ja kohalikud elanikud tülli ajanud. Nimelt kontrollib maanteeamet nüüd äärmiselt hoolikalt, et bussid peatuksid üksnes peatustes, peatustest kaugel elavad maainimesed on aga harjunud, et bussijuht võimaldab neil kodule lähimas teeotsas maha minna või peale tulla.

"Maanteeameti seisukoht on, et see pole turvaline. Ühest küljest on neil õigus, aga kas see on turvalisem, kui koolilaps või vanainimene mööda sõiduteed pikka maad kõnnib? Pimedas, libedal ajal, ka siis, kui teeäär on lumest puhtaks lükkamata ja ta peabki sõna otseses mõttes sõiduteel kõndima," arutles Tõnu Toursi juhatuse liige Tõnu Jaanipere.

Nii tema kui teisedki maapiirkondades tegutsevad vedajad tõid esile inimliku aspekti: kehvalt liikuval vanainimesel on vaevaline raskete toidukottidega kaheksa kilomeetrit koduni kõndida, kodutee otsas peatuv buss aitaks seda maad pool kilomeetrit lühendada. Nii on kogu aeg tehtud ja inimesed bussijuhtide inimliku suhtumisega harjunud. Ka lastevanemad ei pidanud muretsema, et koolilaps kodutee otsas bussi pealt maha ei pääseks. Enam bussijuhid seda teha ei tohi.

"Alutaguse vald on ilmselt sunnitud tegema investeeringu ja rajama uusi bussipeatusi," nentis vallavanem Tauno Võhmar.

Narva püüab taas punategelaste nimesid tänavailt pühkida

Narvas saavad eelmise sajandi alguse kommunistlike funktsionääride nimesid kandvad tänavad uued nimed, kuigi linnavalitsus võttis homselt volikogu istungilt eelnõu tagasi.

Narva linn otsustas Tiimanni tänava ümber nimetada Soldinaks ja Daumani tänava uus nimi on Koidu, teatas ERR.

Narva linnasekretär Ants Liimets ütles Põhjarannikule, et eelmisel nädalal võttis linnavalitsus asjakohase eelnõu siiski tagasi, ent tõenäoliselt esitatakse see järgmisele volikogu istungile.

Linnapea Tarmo Tammiste ütles, et volikogu liikmed tegid eelnõu kohta mitmeid vormitehnilisi märkusi, näiteks seda, et eelnõu oleks pidanud käima läbi arhitektuuri- ja linnaplaneerimise ameti. Samuti peaks volikogu liikmete arvates kaasnema analüüs ümbernimetamise maksumuse kohta.

Ants Liimets ütles, et mingit suurt kulu ei tohiks sellega kaasneda ning peamiselt on see seotud siltide vahetamisega majadel, kuid see on ühistute, mitte linna kohustus.

1983. aastal sai Narva tänav nime läti kommunisti Ants Daumani (Ansis Daumanis) auks. 1917. aasta veebruarirevolutsiooni ajal valiti Dauman Narva linnapeaks ja pärast seda Narva linnanõukogu esimeheks. Ta oli Narva tööliste saadikute nõukogu esimees jaanuarist märtsini 1918 ja oktoobrist 1917 Narva sõja-revolutsioonikomitee esimees.

Varasem Soldina tänav kandis Eesti kommunisti ja Eesti töörahva kommuuni Narva linna täitevkomitee esimehe Albert-August Tiimanni nime alates 1974. aastast.

Põhjarannik kirjutas esimesena nende punategelaste nimelistest tänavatest 2002. aasta veebruaris. Toona leidsid mitmed ajaloolased, sealhulgas Narva endine linnapea ja endine rahvastikuminister Eldar Efendijev, et need nimed on Eesti Vabariigi omavalitsuses sobimatud. Sellest ajendatuna algatas näiteks endisi narvalasi koondav Vana-Narva selts allkirjade kogumise tänavate ümbernimetamiseks.

Juba järgmisel aastal hakati tegema ettevalmistusi nende tänavanimede muutmiseks, kuid siis linnavõimud millegipärast loobusid sellest.

Aastate jooksul on tehtud mitmeid katseid neid nimesid muuta, kuid need katsed on ikka ja jälle nurjunud. Peamiselt on seda volikogus põhjendatud küll sellega, et narvalased on nende nimedega harjunud, küll sellega, et see on seotud liigsete kuludega. (PR)

MAJANDUS: *Seekordne pakett koosneb palgatoetusest ning koolituskulude hüvitamisest*

Töökoha loomise toetuse uus tulemine

■ Varem ainult Ida-Virumaale suunatud programm 20+ jätkub tulevast aastast uuel kujul, ergutades töökohtade loomist ka Kagu-Eestis.

SIRLE SOMMER-KALDA
sirle@pohjarannik.ee

Sotsiaalministeerium saadab sel nädalal kooskõlastusringile piirkondliku töökoha loomise toetuse eelnõu, mille eesmärk on aidata kaasa Ida-Virumaa ja Kagu-Eesti majandusarengule ning töötuse vähendamisele.

Piirkonna tööandjatele mõeldud pakett koosneb palgatoetusest ning koolituskulude hüvitamisest, et pakkuda abi ka värvatud töötajate koolitamisel. Toetust on kavas hakata pakkuma 1. jaanuarist ning seda makstakse aastatel 2019-2021.

Eelmist, ainult Ida-Virumaale suunatud töökoha loomise toetust kasutas oma tegevuse alustamiseks või laiendamiseks 17 tööandjat, teiste seas elektrimootorite tootja OÜ Waldchnep. MATTI KÄMÄRÄ/ARHIIV

Olulisem kvaliteet

Programmis 20+ sai töökoha loomise toetust küsida 2016. aasta maist 2017. aasta lõpuni. Eelduseks oli vähemalt 20 pikaajalise töötu palkamine – sel juhul maksis riik poole palgast. Programmiga naasis tööellu 645 pikaajalist töötut.

Töötukassa viimastel, augustikuu andmetel oli registreeritud töötus Ida-Virumaal 8,4 protsenti, jäädes maha Valgamaast, kus see ulatus 8,5 protsendini. Eestis keskmiselt oli registreeritud töötus 4,6 protsenti.

Töötukassa Ida-Virumaa osakonna juhataja Anneki Teelahk märkis, et eilse seisuga oli tööpuudus vähenenud 8,03 protsendini. "Töötute arv on esimest korda langenud alla 5000 piiri."

Tööpuuduse leevendamisel on olnud abi ka töökoha loomise toetusest.

"See programm oli kokkuvõttes edukas. Nõue luua ühes kuus 20+ töökohta oli oma ajas õige, sest korraga koondati ligi 1500 inimest, kellele tuli kiiresti rakendus leida. Praeguseks on olukord tööturul muutunud. Nüüd pole enam nii tähtis kvantiteet – 20 inimest ühe kuuga tööle –, vaid töökohtade kvaliteet. Uue toetusega ei saa luua madalapalgalisi töökohti," rääkis Teelahk.

Pluss investorite silmis

Ida-Virumaa tööstusalade arenduse juht Teet Kuusmik arvas, et igasugune riigipoolne tugi stimuleerib tööandjaid piirkonnas oma tegevust laiendama või uusi investeeringuid tegema. Eriti oluliseks pidas ta toetust välisinvestorite Ida-Virumaale meelitamiseks.

"Investeeringute pärast me konkureerime alati teiste piirkondadega: Läti, Leedu, Soome, Rootsi, Poolaga. Mõni riigijuht on öelnud, et toetusi pole vaja – Eesti on nii tore koht, kuhu investorid tulevad ise. Seda seisukohta ma ei jaga. Toetused on väga tähtsad, et ettevõtjad teeksid otsuse meie kasuks, sest investeerimisperioodil on ettevõtetel alati rasked ajad."

Kuusmiku hinnangul peaksid toetuse tingimused välisinvestoritele sobima, sest uude tehasesse palgatakse tihti inimesi neid mujalt üle ostes. "Nad tegelikult maksavadki kõrgemat palka. Usun, et poolteisekordne alampalga nõue ei saa takistuseks."

PIIRKONDLIK TÖÖKOHA LOOMISE TOETUS

* Toetust makstakse tööandjale, kelle juures asub kahe järjestikuse kalendrikuu jooksul tähtajatu või vähemalt kuuekuulise töölepinguga tööle vähemalt viis pikaajalist töötut, kes on töötuna arvele võetud Ida-Viru, Põlva, Valga või Võru maakonnas. Pärast viie töötu tööle võtmist makstakse toetust ka iga täiendavalt tööle rakendatud töötu eest, kes vastab toetuse saamise tingimustele.
* Toetust makstakse, kui töökoht asub Ida-Viru, Põlva, Valga või Võru maakonnas.
* Töökohal makstava töötasu suurus kalendrikuus peab olema vähemalt 1,5kordne töötasu alammäär.
* Tööandjale hüvitatakse 50 protsenti töötaja palgakulust ja vajaduse korral töötaja tööalase koolituse kulu kuni 2500 eurot kahe esimese tööaasta jooksul, et soodustada töötaja oskuste arendamist ning tõsta tema konkurentsivõimet tööturul.
* Toetust makstakse 12 kuu eest alates inimese tööle asumisest.

Allikas: sotsiaalministeeriumi eelnõu

Riik toetab kõrgema palgaga töökohtade loomist

■ Sotsiaalministeeriumi tööala asekantsler Sten Andreas Ehrlich räägib intervjuus, mida loodetakse saavutada uue piirkondliku töökoha loomise toetusega.

SIRLE SOMMER-KALDA
sirle@pohjarannik.ee

Töökoha loomise toetus jätkub uuest aastast, aga mitte senisel kujul. Kas esimene vasikas läks aia taha või vajab vahepeal muutunud tööturg uut lähenemist?

Eelmine meetmete pakett koostati, lähtudes konkreetsest olukorrast – suurkoondamistest Ida-Virumaal. See olukord on mõnes mõttes möödunud ja need inimesed on praeguseks hõivatud. Sellest hoolimata tundub meile, et Ida-Virumaal ja Kagu-Eestis on tööturu olukord kehvem, kui ta võiks olla, ja see vajab lisatuge. Seetõttu tuleme välja uue meetmete paketiga.

Rõhuasetused on muutunud. Näiteks on loobutud 20+ töökoha nõudest, mis pälvis ettevõtjate kriitikat.

Miks tingimused mõnevõrra erinevad? Osaliselt seetõttu, et oleme õppinud eelmise korra vigadest. Küsimus on selles, et me tahaks toetada ka väiksemaid ja keskmise suurusega ettevõtjaid ning 20 töökoha loomise kohustus käib neile selgelt üle jõu.

Kas teil on tööandjate puhul mingeid eelistusi või välistusi?

Üheks tingimuseks on, et tuleb maksta vähemalt poolteisekordset alampalka. See juba iseenesest määratleb, millistele tööandjatele on see suunatud. Mida kõrgem on palk, seda suurem on lisandväärtus, mida ettevõtted loovad.

Nende kahe vahel on loogiline seos: kui töökoht ei ole piisavalt tootlik ega panusta kuigi palju majandusse, pole ka tööandjal võimalik selle eest kõrgemat palka maksta. Me soovime selle meetmega toetada eelkõige keskmisest kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist. Me ei saa siiski seada piirangut liiga rangeks, sest sellisel juhul oleks selle toetuse kasutamine tõenäoliselt väga väike. Aga meie eelistus on sinna suunda.

Lisaks on veel üks tingimus. Varasemates meetmetes oli palgakohustus, võiks öelda, paberil. Tuli küll kokku leppida minimaalses palgas, aga me ei kontrollinud, kas see maksti reaalselt välja või mitte. See tähendab, et paljud leppisid hiljem kokku osaajaga töötamises ja tegelikult olid väljamaksed märksa väiksemad kui miinimumpalk.

Selles paketis me maksaksime tööandjale toetuse välja üksnes juhul, kui kalendrikuus on tõesti palk vähemalt poolteisekordses alampalga määras välja makstud. Üritame vältida kuritarvitusi, kus riigi rahaga luuakse väga madala palgaga töökohti.

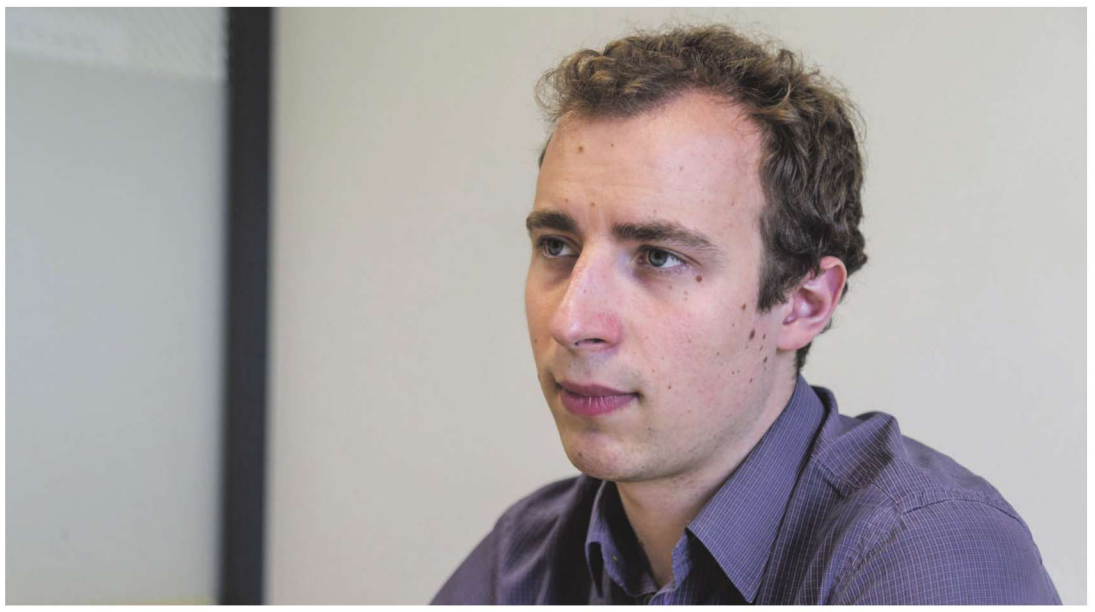

Sotsiaalministeeriumi tööala asekantsler Sten Andreas Ehrlich. SCANPIX

Kagu-Eesti on vahepeal tööpuuduses Ida-Virumaast ette läinud. Kas oli ka kaalumisel, et Ida-Virumaa jääb piirkondlikust töökoha loomise programmist välja ja kogu raha suunatakse Kagu-Eestile?

Ei, seda me ei kaalunud. Ida-Virumaal on tõesti olukord paranenud, aga meie hinnangul vajab piirkond jätkuvalt toetust. Ka tööturu mõttes. Meie eesmärk on ikkagi, et Ida-Virumaa tööpuuduse määr jõuaks järele Eesti keskmisele, et see vahe ei oleks nii suur. Sellest enam ei piisa, et muutus on toimunud mõne protsendi võrra.

Eelmine asekantsler Janar Holm rääkis aasta algul Põhjarannikule, et seekord soovitakse anda tööandjale võimsam pakett ning võimalik, et selleks tuleks investeeringuja palgatoetust koos vaadata. Investeeringutoetus siiski paketi osaks ei saanud.

Jah, formaalselt ei ole investeeringutoetus selle paketi osa. Küll aga oleme rääkinud EASi [ettevõtluse arendamise sihtasutuse] ja Ida-Viru ettevõtluskeskusega, et nemad tutvustaksid töötukassa pakutavaid võimalusi ning töötukassa tutvustaks enda klientidele ka EASi ja ettevõtluskeskuse vahendatud toetust.

Kuigi ei ole formaalset nõuet, et korraga peaks rakenduma investeerimistoetus ja töökoha loomise toetus, siis ametnikud teevad koostööd, et suunata tööandjaid mõlemaid kasutama. Ka varem ei olnud välistatud nende kahe meetme koos kasutamine, aga probleem oli info liikumises ja selles, et tööandjatele on sageli liiga koormav olla partneriks mitmele asutusele. Aga kui asutused teevad seejuures koostööd, siis on suurem võimalus, et neid tõesti kasutatakse koos ja selle võrra tehakse Ida-Virumaal suuremaid asju.

Kui palju uusi töökohti peaks Ida-Virumaale uue toetusega tekkima?

Prognoosime, et järgmisel aastal luuakse Ida-Virumaal 71 töökohta ja aastaks 2020 veel 109.

See arv võib tunduda väike *[eelmise toetusega loodi 645 töökohta – toim.]*, aga vahe on selles, et me räägime nüüd kõrgema lisandväärtusega töökohtadest, kus makstakse vähemalt mediaanpalka.

Eelmisel korral jäi keskmine väljamakstud palk alla miinimumpalga. See pole see, mida me soovime. Ma arvan, et ka Ida-Virumaa inimesed ei soovi, et luuakse töökohti, kus palgad ei ole kõige suuremad.

Alguses oli plaan, et uus piirkondlik toetus stardib 1. septembrist. Praegusest eelnõust leiab kuupäeva 1. jaanuar. Miks?

Aasta alguses kohtusime ettevõtjate ja töötajatega nii Ida-Virumaal kui Kagu-Eestis ja sellest lähtuvalt tegime meetme tingimusi mõnevõrra ümber. See on ka põhjus, miks toetus lükkus edasi.

Kooskõlastusringil on teistel ministeeriumidel ja avalikkusel võimalus anda tagasisidet ning avaldada arvamust, mida teha teistmoodi. Väikesi muudatusi võib tulla, aga julgen arvata, et mitte midagi liiga revolutsioonilist. Oleme selle üle juba päris pikalt partneritega läbi rääkinud.

JALGPALL: *Narva alistas Eduard Golovljovi viimase hetke väravast Tartu 2:1*

Trans sai hooaja magusama võidu

Lähikonkurendi alistamist nimetatakse jalgpallis kuue punkti võiduks; kui otsustav värav sünnib aga lisaaja neljandal minutil, on tegu eriti magusa suutäiega.

ERIK GAMZEJEV
erikg@pohjarannik.ee

Just seda serveeris Narva Transi jalgpallimeeskond teisipäeva hilisõhtul nii endale kui ka rohkem kui paarisajale truule poolehoidjale kodusel Fama staadionil.

Hilisõhtune rõõmumõire

Staadioni kõrval olevas elumajas võisid mitmedki väikelapsed, kellele unejutt juba tükk aega tagasi loetud oli, ärgata veidi enne kella poolt ühteist õhtul vallandunud rõõmumõirge peale. Selle vallandas Narva Transi ründaja Eduard Golovljov, kes lõi võiduvärava kohtumise neljandal lisaminutil.

Tartu Tammekaga on Narva Transil viimastel aastatel olnud kirglikud vastasseisud, kus emotsioonid on kippunud mullitama ja millega on kaasas käinud kollaste kaartide sadu, mille sekka vahel ka punaseid vilkunud. Suur erand polnud ka teisipäevaõhtune mäng, kus kollane kaart käis kohtuniku rinnataskust väljas seitsmel korral.

Enne kohtumist Transist kaheksa punktiga maha jäänud Tammeka vajas neljanda koha konkurentsis püsimiseks hädasti võitu, mis vähendanuks vahe viiele punktile. Läks aga nii, et tänu võidule kasvatasid hoopis narvalased edu 11 punktile ja raputasid suure tõenäosusega ühe neljanda koha ohustaja kannult.

Trans ründas avapoolajal rohkem, kuid skoori tegemiseks läks alles enne vaheajale minekut. Esmalt mängis Dmitri Barkov osavalt trahvikastis üle Tammeka kaitsja, kes tõmbas ta jalust maha. Penalti realiseeris Viktor Plotnikov. Kaks minutit hiljem jäi Dante Leverock hetkeraasu hiljaks oma mängija katmisega, järgnesid sõit jalgadesse ja penalti nüüd juba Transi väravasse, mille perfektset sooritust Tauno Tekko poolt Artur Kotenkol tõrjuda polnud võimalik.

Teisel poolajal tabas Transi kaotus, kui poolajalt viidi kanderaamil minema tugeva löögi ribidesse saanud meeskonna parim väravakütt Dmitri Barkov. Klubi president Nikolai Burdakov sõnas kolmapäeva õhtul, et Barkov käis ultraheliuuringul, aga veel polnud selge vigastuse raskus ja seegi, kas ta järgmises mängus teise neljanda koha ohustaja Paide vastu osaleda saab või mitte.

Mitmete seisakute tõttu lisas peakohtunik Grigori Ošomkov normaalajale kuus minutit ning neist neljandal võttis Dante Leverock keskväljal palli ja sööstis rünnakule. Arkadi Zakarljuka lükkas palli edasi trahvikasti nurgas end vabaks jooksnud Eduard Golovljovile, kes ei väristanud tekkinud olukorras jalga ning lõi palli täpse löögiga vastase värava kaugemasse alumisse nurka.

Hõredad read

Tumedas ülikonnas Transi türklasest peatreener Cenk Özcan tormas võidujoovastuses platsile oma mängijaid embama. Temale oli see esimene võit koduväljakul. Samas on tähelepanuväärne, et Özcani juhtimisel pole Trans ühtegi viiest meistriliiga mängust seni kaotanud.

Nikolai Burdakovi sõnul on uus peatreener saavutanud meeskonnaga hea kontakti ja loonud hea sisekliima. Samas peab ka Özcan nagu eelminegi peatreener Adjam Kuzjajev murdma kõvasti pead selle üle, kuidas endiselt laatsaretiga sarnanevas klubis igaks mänguks igasse liini 11 konkurentsivõimelist meest kokku saada.

Viimases kohtumises jäid varumeeste pingile vaid oma klubi kuni 20aastased kasvandikud. Eriti hull seis on kaitseliinis. Häda sunnil tegutsesid Tammeka vastu äärekaitsjatena näiteks Viktor Plotnikov ja Artjom Škinjov, kes mõlemad on pigem ründavat tüüpi mängumehed.

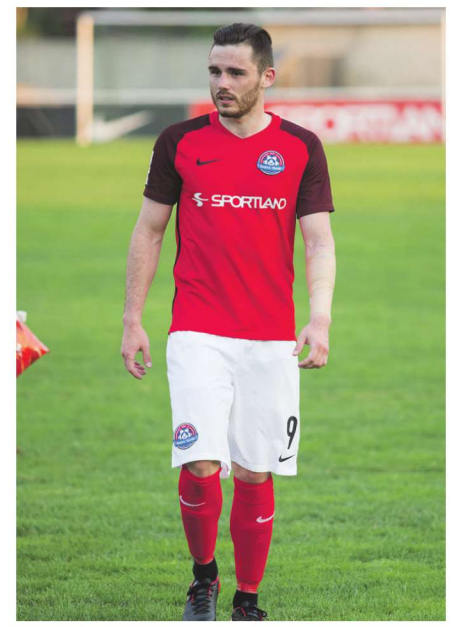

Teisipäeva hilisõhtuse Narva kangelaseks osutus Eduard Golovljov, kelle viimase hetke värav tõi Transile väärt võidu. MATTI KÄMÄRÄ

coop | Maksimarket
Sillamäe Maksimarketis
Viru pst 5
20.09-24.09.2018
TÜDRUKUTE RETUUSID -30%
KÕIK JALATSID -30%
VOODIPESU -30%
KÜÜNLAD -30%
LASTE PLEEDID JA PADJAD -30%
KÜLMUTATUD MARJAD -25%
ŠOKOLAADID -25%
KONSERVID -25%
Avatud iga päev 8-22

Kohtla-Järve Kultuurikeskuses
1. oktoobril kell 17
MUUSIKAPÄEV
Esinevad
Ahtme kunstide kooli koorid, duetid, solistid ning viiuldajate ja rahvapilliansambel.
Sissepääs tasuta.
HUVITEGEVUS 2018-2019
KOHTLA-JÄRVE KULTUURIKESKUS
KUULUTAB VÄLJA
VASTUVÕTU HUVIRINGIDESSE
Vahtra Loomekeskuses
(Endla 4, Kohtla-Järve, tel 336 6164)
- muusikastuudio lastele ja täiskasvanutele,
- laste vokaalstuudio Kelluke,
- noorte vokaalansambel,
- tantsukollektiivid Rütm ja Radost,
- naiskoor Lada.
Sompa Klubis
(Humala 1, Kohtla-Järve, tel 332 7730)
laste teatristuudio Siilikesed.
www.kjkk.ee
Tel +372 336 6169

KILLUSTIKU MÜÜK
E - R 8.00 - 16.00
ESTONIA KAEVANDUS
Väike-Pungerja küla,
Alutaguse vald, Ida-Virumaa.
KÜSI KINDLASTI PAKKUMIST!
Ivi Vinkel, tel 5330 9113
Ivi.Vinkel@energia.ee
Eesti Energia

Põhjaranniku tellija!
Leht ei tulnud postkasti?
Helista Omnivasse 661 6616.

METSLOOMADE MARUTAUDIVASTANE VAKTSINEERIMINE
17. – 24. septembrini
Takistamaks marutaudi taaslevikut riigi pinnale ning kaitsmaks koduloomi ja inimest marutaudi nakatumise eest, viib Veterinaar- ja Toiduamet läbi rebaste ja kährikute suukaudse vaktsineerimise kolmekümne kilomeetri ulatuses riigipiirist.
Rebaste ja kährikute vaktsineerimiseks kasutatakse spetsiaalseid peibutussöötasid, mida külvatakse õhust väikelennukite abil. Külvamist ei tehta linnade, asulate, teede, veekogude ja kasutusel olevate karjakoplite kohal.
Peibutussöödad on tikutopsisuurused (4 x 4 x 1,2 cm), tahked, sileda pinnaga, hallikaspruuni värvi, tugeva spetsiifilise kalalõhnaga.
Vaktsiinsööda leidmisel tuleb see jätta puutumatult leidmiskohta!
Juhul kui peibutussöödas sisalduv vaktsiin on sattunud haavale, vigastatud nahale, silma või suhu, tuleb piirkonda pesta rohke veega ning pöörduda perearsti poole!
Vaktsineerimise toimumise ajal tuleb koerad ja kassid hoida sisehoovides!
Lisainfo:
Veterinaar- ja Toiduamet,
Välke-Paala 3, 11415 Tallinn.
Tel 605 1710, vet@vet.agri.ee,
www.vet.agri.ee, www.marutaud.ee

HUMANA 2
25.09 päevahind 4,5€
26.09 päevahind 4€
Uue kauba päev iga kahe nädala tagant!
KOHTLA-JÄRVE
Järveküla tee 50
5877 8577
NARVA
Kerese 3
5454 0240
www.humanae.ee

AJA LEHT

SIREEN KUULUTAB TÖÖAJA LÕPPU

Kreenholmi wabrikus seati üles sireen, mis kuulutab nüüd tööaja lõppu. Seni tuli tihti ette juhtumeid, et töölised lahkusid wabrikust waremalt kui õigus. Wabriku walitsus tahtis juba mõned sellised töölised wallandada, kuid käitiswanemate nõukogu waheleastumisel jäeti nad siiski tööle alles. Et edaspidi wältida arusaamatusi, siis seatigi nüüd üles sireen, mille undamine tööaja lõpul kostab ka läbi kõige tugewama masinamüra. *(Põhja Kodu, 19. september 1938)*

IDA-VIRUSSE KAVANDATAKSE MITUT LAEVALIINI

Narvas tegutsev turismifirma Heino Tours on otsinud juba mitu aastat võimalust panna käima lõbusõidulaev marsruudil Narva – Narva-Jõesuu – Sillamäe – Toila.

Heino Toursi soomlasest tegevjuht, üks omanik ja giid Oiva Pohjaranta avaldas lootust, et sobiv alus leitakse järgmiseks kevadeks ning alates juunist saab alustada lõbusõitude korraldamist. "See on turismi arendamise seisukohalt vältimatu." Pohjaranta sõnul on põhimure meie tingimustes optimaalse, 80-120kohalise laeva leidmine.

Paralleelselt veab laevaliini käivitamist Ida-Viru maavanem Andres Noormägi, kelle soov on taastada laevaliiklus marsruudil Narva-Jõesuu – Ivangorod – Narva-Jõesuu, mis eksisteeris enne sõda ja nõukogude ajal. Ideaalis võiks see tema hinnangul alata juba Toilas. "Mürki ei hakka võtma, aga kihla võin vedada, et viie aasta pärast see liin tuleb. Praegu on planeerimise periood, sest Euroopa Liidu raha on selleks projektiks võimalik saada alles kahe aasta pärast." *(Põhjarannik, 20. september 2013)*

Hiina teadlaste väitel avaldab õhusaaste halba mõju eeskätt inimeste sõnaosavusele. err.ee

Saastunud õhk teeb rumalamaks

Saastunud õhu hingamine seostub mitmete tervisehädadega kopsuvähist kuni südame-veresoonkonna haigusteni. Hiinas läbiviidud uuring kinnitab nüüd, et õhusaaste vähendab oluliselt ka inimeste vaimset võimekust, räsides eeskätt mehi ja vanemaealisi.

Hiina teadlased jälgisid nelja aasta vältel regulaarsete ajavahemike tagant 31 000 kohaliku matemaatilise ja sõnalise võimekuse muutust. Samal ajal hoiti silm peal ka nende kokkupuutel peenosakeste ning väävel- ja lämmastikdioksiidiga. Kuigi õhusaaste ja vaimse võimekuse vähenemise vaheline põhjuslik mehhanism pole selge, ei takistanud see uurimast, kuidas üks teist mõjutas.

Töörühm leidis, et eeskätt langetas õhusaaste uurimisaluste sõnaosavust. Matemaatilise võimekuse langust täheldati eeskätt nende seas, kes pidid hingama saastunud õhku pikemat aega, mitmeid nädalaid. Eriti tugev mõju oli õhusaastel meestele ja vanemaealistele. Samuti oli langus teravam madalama haridustasemega meeste ja naiste seas.

Autorite sõnul on tulemustest midagi õppida ilmselt igal madalama või keskmise sissetulekuga riigis asuval linnal, mille elanike arv ületab 100 000.

Näiteks Hiinas oleks Xin Zhangi ja tema kaaslaste arvutuste põhjal USA saastenormide kehtestamise ja nende järgimise mõju vaimsele võimekusele võrreldav keskmise koolitee pikenemisega ühe aasta võrra. Ameerika Ühendriikide saastenormide järgi peab jääma näiteks alla kümne mikromeetrise läbimõõduga osakeste hulk õhus alla 50 µg/m³. Kolmandik hiinlastest hingab kohati õhku, milles nende hulk küündib üle 70 µg/m³.

Aasta alguses ilmunud tervisemõjude instituudi raporti kohaselt peab peaaegu 95 protsenti maailma rahvastikust hingama aegajalt õhku, mille õhus leiduvate peenosakeste hulk ületab maailmas ohutuks loetavaid norme. Lisaks Hiinale on probleem eriti terav Indias, Pakistanis, Kataris ja Saudi Araabias. Maailmas laiemalt sureb maailma terviseorganisatsiooni analüüsi kohaselt õhusaaste tõttu igal aastal enneaegu ligikaudu seitse miljonit inimest. (Novaator)

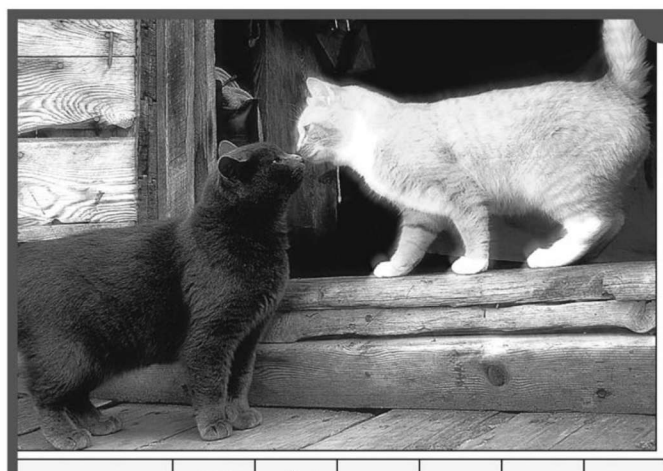

								NAISTE PIDULIK RIIETUS		OHVERDUS-KOHT	ELAVHÕBE	RÄNI	ENNE MEIE AJA-ARVAMIST	TOIMEKAS, AGAR	KOERA HOIATUS	JOOVIKAS
								APAATSUS								
								AVAMERI								
								ASTAAT			VALI NAER / KAASLANE					
								VEDEL LAHJA TOIT					ORGANISMI PUHKE-SEISUND / KAHMAMA			
ENNEAEGNE		...NEMA (MÄDANE-MA)	MÕTLE-MATULT KULUTAMA	KAUKAASIA RAHVA LIIGE	TAI RAHA	KORRATA!	G. VERDI OOPER	TUDENGI ÜÜRIKORTER / NIIDETUD ROHI							KELVIN / PARAGUAY RAHA	
HÄRRA (MURDES)					KUIVATUS-LINA					KÜSISÕNA / MUINASAEG				GALLIUM / VAJA		
SOBIB ... SEE KUI TEINE									SOOME JÄRV / ... PANDRE (MUUSIK)							OSATÄHT
KINGA-KONTS						RIIK AASIAS / VILGAS						LIISU ... (KERAAMIK) / SIDESÕNA				
TALU		KEEDUNÕU / MADALA-MAL						ÜLEV IDEE / ITAALIA LIIR					UNGARI KIRJANIK / LAMEKAAN			
PÕLISMETS					VOOG / TSENTNER						... TOOMET (VETARST) / USALDUS-ÜHING					
ATMO-SFÄÄRI MUUTUV OLEK				TANTAAL / ATO-			TOIMING / JOOD					PERSOON / K NAABER				
SOOJUSTUS-MATERJAL										SELJAS					EESTI RAHVA RISTSÕNAD RISTIK	

Riik tahab e-posti vaatamise muuta kohustuslikuks

See, et kaitseväekohustuslaseni ei jõua iga neljas kutse, on andmas tõuget seadusemuudatuseks, mis kohustab e-posti kindla regulaarsusega vaatama.

Kaitseministeerium esitas sel nädalal valitsuskabinetile ettepanekud riigi kohustavate teadete kättetoimetamise tõhustamiseks.

Tähtkirja saatmine on kulukas

Praeguse olukorra kirjelduses tõi ministeerium näitena välja, et valitsemisalas tegutsev kaitseressursside amet saadab igal aastal kaitseväekohustuslastele ligi 25 000 kättetoimetamist vajavat kutset ja teatist arstlikku komisjoni ning ajateenistusse ilmumiseks. Lisanduvad reservis olevatele isikutele saadetavad sõjaaja ametikohale määramise teatised ning õppekogunemise kutsed.

Üheksal juhul kümnest saadetakse dokumendid paberil ja posti teel või allkirja vastu, seejuures on igal aastal raskendatud tuhandete kutsete kättetoimetamine ja paljud neist jäävadki kätte toimetamata – kaitseväekohustuslase muutunud elukoha ja iganenud aadressiandmete tõttu või kaitseväekohustuslaste soovimatuse tõttu dokumente ja nendega kaasnevaid kohustusi vastu võtta.

2016. aastal ei jõudnud adressaadini nendest kutsetest 24 protsenti ja 2017. aastal 22 protsenti. Kohustavaid dokumente saadetakse ka siseministeeriumi ja justiitsministeeriumi valitsemisalas ning sellega kaasneb märkimisväärne kulu.

Politsei- ja piirivalveamet saadab ligi 60 protsenti trahviteadetest tähtkirja teel, kuna isikud ei kinnita neile elektrooniliselt saabunud trahviteate kättesaamist. Sellele kulub aastas üle 200 000 euro.

Veebruarist muutunud regulatsiooniga ei pea haldusorgan enam küsima isikult luba dokumendi elektrooniliseks edastamiseks, ent analoogselt tähtkirjaga peab olema ka elektroonilisel kättetoimetamisel fikseeritud selle kirja kättesaamine.

Seega peab infosüsteem registreerima dokumendi avamise või peab adressaat elektrooniliselt kinnitama dokumendi kättesaamise.

Seaduse järgi kohustust sellise kinnituse andmiseks isikul ei ole. Kui ta seda ei tee, tuleb talle ikkagi saata tähtkiri. Kõik see tõotab nüüd muutuda.

Suhtlemine ainult isikukood@eesti.ee kaudu

Eelkirjeldatu tõttu tegi kaitseministeerium valitsusele ettepaneku, et teabevärav eesti.ee saavutaks riikliku postkasti funktsionaalsuse ning sinna saadetud dokumendid loetaks kättetoimetatuks kindla tähtaja möödumisel.

Ettepaneku põhjal hakkaks riigiga suhtlemine toimuma vaid isikukood@eesti.ee postiaadressi kaudu ning inimestel lasub edaspidi kohustus seda e-posti aadressi kindla regulaarsusega külastada.

Dokumentide kättetoimetamiseks eesti.ee teabeväravas tuleks kaitseministeeriumi hinnangul muuta haldusmenetluse seadust selliselt, et isikukood@eesti.ee aadressil saadetud dokument loetakse kättetoimetatuks, kui saatmise hetkest on möödunud kindel tähtaeg. See tähtaeg pole veel paigas, kuid välja on pakutud 30 päeva.

Endiselt jääks kehtima erandkorras paberil dokumentide saatmise võimalus juhul, kui inimene on selleks esitanud põhjendatud taotluse.

Riikliku postkasti elluviimiseks saab majandusministeerium kohustuse välja töötada uus funktsionaalsus selleks, et oleks võimalik saata e-kirju isikukood@eesti.ee aadressil, ilma et see oleks aktiveeritud. Peale selle arendatakse välja postkasti funktsionaalsus, kus saab olema võimalik tutvuda kirjaga, mis saadeti aktiveerimata isikukood@eesti.ee aadressil.

Samal ajal jääb kehtima ka suunamise funktsionaalsus, võimaldades suunata kirju e-posti aadressil, mida kliendid kasutavad.

Kaitseministeerium märgib, et kohustavate teadete elektroonilise kättetoimetamise sisseseadmine arvestab infoühiskonnas toimunud muutustega, võttes õigusruumis arvesse tehnilisi arenguid. (Err.ee)

Tasuta hambaravi jätab paljud noored külmaks

Kuigi haigekassa partnerite juures on kuni 19aastastele lastele ja noortele hambaarsti külastamine tasuta, jõudis selle aasta esimeses pooles arsti juurde vaid 41 protsenti 3-19aastastest lastest.

Vähese huvi tõttu tasuta hambaravi vastu alustas haigekassa üle-eestilist suutervise kampaaniat ning kuna kõige vähem jõuavad hambaarsti juurde noored vanuses 15-19 eluaastat, on ennetussõnumid suunatud eelkõige just sellele vanusegrupile.

"Kõige olulisem on suutervise juures ennetustöö ehk lisaks korrapärasele hambaarsti külastusele tuleb janu korral juua vett ja toidukordade vaheline näksimine ära jätta. Kuna hambaarsti külastamine on haigekassa toel tasuta, ei ole praegu ühtegi põhjust, miks noor inimene peaks täiskasvanuellu astuma katkiste hammastega," ütles haigekassa ravikindlustushüvitiste osakonna esmatasandi paketi arenduse talituse juht Külli Friedemann.

Infot, millised hambaarstid on haigekassa lepingupartnerid ehk kelle juures saavad lapsed ja noored tasuta hambaravi, leiab haigekassa kodulehelt. Äsja täiendatud Suukooli kodulehel on aga palju kasulikku infot, kuidas suutervist hoida.

Suutervise kampaania "AGA mina" kestab septembri keskpaigast oktoobri alguseni. Tegu on väärtuspõhiste hoiakute kujundamise kampaaniaga, mis tuleneb soovist kinkida tulevastele põlvkondadele teadlikum, tervem ja turvalisem elukeskkond. (Postimees.ee)

Kes vastutab parklas kriibitud ukse eest?

Liikluskindlustuse fondi andmetel oli mullu parkimisjuhtumite osakaal 37 protsenti kõikidest õnnetustest. Kuigi plekimõlkimised ja kahjud ei ole suured, tekitab see segadust ning kulutab omajagu närvirakke.

Liikluskindlustus hüvitab parklas toimunud plekimõlkimised.

Kui avastad poest tulles, et sõidukile on parklas sisse sõidetud, siis on tegemist liiklusõnnetusjuhtumiga. Parklas toimuvad plekimõlkimised on tavapärane nähtus, kuid sageli on üllatav, et autouksega teisele sõidukile tekitatud kahjustus on samuti hüvitatav liikluskindlustuslepingu alusel. Parklad ei erine tavapärasest liiklusest ning ka seal kehtivad samad reeglid, mis mujal liikluses.

Kui on teada kahju tekitaja, siis hüvitatakse kahjud liikluskindlustuslepingu alusel. Oluline on juhtum fikseerida ja esimesel võimalusel kindlustuse poole pöörduda. "Pöörduda võib nii enda kui ka süüdlase kindlustusseltsi," kommenteerib IIZI liikluskindlustuse tootejuht.

Tekitades ise avarii, näiteks sõites otsa liiklusmärgile, postile või teepiirdele, kui kahju kannatajat ei ole võimalik kindlaks teha, tuleks teavitada politseid. Juhul kui sõitsite otsa teisele sõidukile, oodake kannatanu saabumist ning täitke liiklusõnnetuse blankett. Kui aga ootamine venib, tuleks teist osapoolt teavitada kindlasti politsei vahendusel.

Kaskokindlustus aitab, kui süüdlast ei ole võimalik leida. "Kui süüdlane on lahkunud ning sündmuskohas puuduvad turvakaamerad ega leidu tunnistajaid, siis ei ole kahjuks võimalik juhtumit liikluskindlustusega hüvitada," nendib IIZI liikluskindlustuse tootejuht.

Sellises olukorras pakub leevendust vaid sõlmitud kaskokindlustus, mis aitab sul enda auto korda teha. Tasuda tuleb vaid kindlustuslepingus kokkulepitud omavastutus. Ettenägelikud autojuhid on kindlustanud ka selle summa eraldi omavastutuskindlustusega, mida saab kaskokindlustust tehes juurde valida.

Kaskokindlustuse puudumise korral tuleb aga remondikulud endal kanda. Kui juhtub, et hiljem suudetakse süüdlane siiski tuvastada või ta leiab ise tee politseini, siis on kannatanul õigus ka omavastutuse osa süüdlase kindlustusseltsist välja nõuda. (Postimees.ee)

Parklad ei erine tavapärasest liiklusest ning ka seal kehtivad samad reeglid, mis mujal liikluses. PM ONLINE

KASULIKUD NIPID SÕIDUKIGA PARKIMISEL

Kontrolli sõidukit enne parklast lahkumist

Sageli avastatakse sõidukilt mõlgid või täkked liiga hilja ja siis on keeruline tuvastada, kus kahju juhtus või kes selle põhjustas. Väiksemad kahjustused – näiteks uksetäkked või kriipsud – võivad jääda ka kaskokindlustuse puhul alla omavastutuse piiri ning sõidukijuhi kanda.

Parkimiskohta vali teadlikult

Suuremates kaubanduskeskustes on nii väliparklad kui ka parkimismajad varustatud valvekaameratega, seega võib neist abi olla, kui oled teadlikult valinud parkimiskoha, mis jääb kaamera vaatevälja. Sellest on abi, kui sinu pargitud sõidukit on kahjustatud ning põhjustaja lahkunud, aga ka muude vaidluste puhul. Näiteks kui kaks sõidukit parklas ühel ajal tagurdavad ja nii avarii tekitavad ning hiljem ei ole autojuhid ühel meelel.

Muutus paroolikaardi päevalimiit

Alates 13. septembrist saab internetipangas paroolikaardiga teha päevas 100 euro ulatuses makseid. 8. novembrist langeb paroolikaardi päevalimiit 50 euroni ning alates 1. veebruarist paroolikaarte enam kasutada ei saa.

Swedbanki klienditeenuste juhi Ede Raagmetsa sõnul on selle aasta jooksul juba üle 90 000 interneti- ja mobiilipanga kasutaja valinud endale paroolikaardi tänapäevasema alternatiivi, kuid ainult paroolikaarti kasutab jätkuvalt päris suur hulk inimesi – ligikaudu 140 000 Swedbanki klienti. "Soovitame paroolikaardi kasutajatel juba praegu endale sobiv alternatiivne lahendus välja valida, et sellega harjumiseks jääks piisavalt aega. Tasub meeles pidada, et järgmise aasta veebruarist paroolikaarte enam kasutada ei saa," ütles Raagmets.

Paroolikaardil on mitu alternatiivi: Smart-ID, Mobiil-ID, ID-kaart või PIN-kalkulaator. Raagmetsa sõnul on Swedbanki klientide seas kõige populaarsem valik Smart-ID.

Mobiil-ID sobib ka nuppudega telefoni omanikele. Seda saab vormistada oma mobiilioperaatori juures. "Täpsustage teenuse tingimusi, sest kuigi üldjuhul maksab see umbes 1 euro kuus, võib mõnel operaatoril pakett juba Mobiil-ID teenust sisaldada ning sellisel juhul selle eest eraldi maksma ei pea," soovitas Raagmets.

"Kui inimene kasutab ainult internetipanka ja nutitelefoni ei ole, siis soovitame valida ID-kaardi või PIN-kalkulaatori. ID-kaardiga panka sisenedes on vaja ID-kaardilugejat. PIN-kalkulaator on lihtne seade, mis loob automaatselt ühekordseid paroole. Selle saab osta pangaesindusest," ütles Raagmets.

Üle 100 000 inimese kasutab ikka veel internetipangas tehingute tegemiseks paroolikaarti. PM ONLINE

Kuulutusi ja reklaame ajalehte Põhjarannik võetakse vastu **Jõhvis Rakvere tn 8** asuvas vastuvõtupunktis.

PÕHJARANNIK

Narva Linna-valitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet kutsub **3. Roheline tn 7 maa-ala detailplaneeringu** eskiisilahenduse avalikule arutelule **9. oktoobril kell 14** aadressil Peetri plats 5, ruum 301. Planeeringuga kaalutakse võimalust määrata 50% ärimaa ja 50% elamumaa maakasutuse sihtotstarve ning ehitusõigus ühe kuni 3korruselise hoone ehitamiseks. Kavandatav ehitusalune pindala on kuni 673 m². Detailplaneering peab lahendama liikluskorralduse (juurdepääsud ja parkimine), maa-ala heakorrastuse ja haljastuse küsimused, määrama tehnovõrkude asukohad. Detailplaneeringu maa-ala asub Narva linnas Pähklimäe linnaosas Astri Keskuse vahetuses läheduses. Kehtiva Narva linna üldplaneeringu järgi on selle ala maakasutuse sihtotstarve ärimaa (B). 3. Roheline tn 7 maa-ala detailplaneering ei too eeldatavalt kaasa kehtiva üldplaneeringu muutmist, vaid täpsustamise ettepaneku maakasutuse sihtotstarvete osakaalu osas.

Lisainformatsiooni saab ameti kodulehelt www.narvaplan.ee.

OST

OÜ Estest PR **ostab metsa- ja põllumaad**. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

TÖÖ

pakun tööd

Kohtla-Järve lasteaed Muinasjutt kuulutab välja konkursi **logopeedi** (0,5 töökohta) vakantse ametikoha täitmiseks – sobitusrühm (venekeelne rühm) ja eestikeelne liitrühm. **Nõuded:** vastavus kvalifikatsiooninõuetele, eesti keele oskuse tase C1. Avaldus, CV ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad saata hiljemalt **28. septembriks** lasteaia Muinasjutt aadressil Virmalise 10, 31221 Oru, Kohtla-Järve või e-aadressil muinasjutt@kjlv.ee. Tel 337 9233, 5346 9059.

TEENUS

Fekaalide ja reovee äravedu, kanalisatsiooni- ja sademeveesüsteemide puhastamine. Tel 509 6205, 5662 4716.

Liiv, killustik, kruus, muld, sõnnik koos kohaletoomisega. **Teede ja tänavate puistamine.** Tel 5196 5405.

KRAANAGA KALLURAUTO VEO- JA TÕSTETEENUS: ehitusmaterjalid, killustik, liiv, muld. Tel 518 3010.

KAARDID ENNUSTAVAD. Tel 900 1727, 24 h. Ennustuste tellimine ka meilile! *www.ennustus.ee*

MÜÜK

KÜTTEPUUD (saetud, lõhutud) ja **EHITUSLIK SAEMATERJAL.** Tel 552 5322.

Müüa SOODSA HINNAGA **SEALIHA.** *Vajadusel tükeldamine.* Info tel 5354 3002 või 513 3787.

Müüa SUITSUVORSTI ja MAASINKI väikehulgi, kohaletoomisega. Info tel 5196 2628 või 5351 7414.

KÜTTEPUUD, saetud, lõhutud (segapuu, must lepp, metsakuiv). **Ehituslik saematerjal**. Tel 522 3746. **www.traiks.ee**

OTSE tootjalt kasepuitbrikett, turbabrikett (119-150 €), **pakitud kivisüsi** (240 €), **pellet** (6 ja 8 mm, al 190 €), **klotsid võrgus** (2.50 €). *Vedu.* Tel 506 8501.

kuivad küttepuud, kaminapuud võrkudes. Tel 508 7430.

120. sünniaastapäeval mälestavad

Emmi Alide NÕMMISTET

lapselapsed

Kuigi rohtuvad rajad,
ei unune koos veedetud ajad ...

Mälestame endist töökaaslast

Tõnu VAHEJÕED

Sügav kaastunne omastele.

Riho, Ervin, Meelis, Holger, Verner, Leino

Südamlik kaastunne Anastassia Kozulinale kalli

isa

surma puhul.

Jõhvi kontserdimaja

Avaldame sügavat kaastunnet Anastassia Kozulinale kalli

isa

surma puhul.

Jõhvi Lasteaedade Kalevipoja maja kollektiiv

Avaldame kaastunnet Veiko Ermile

vanaema

surma puhul.

Sõbrad kalamehed

Tuul puude ladvus
tasa kiigub,
me vaikselt leinas
langetame pea ...

Siiras kaastunne Mallele perega

ema

surma puhul.

Ly lastega

Ei peaks siis ühtki valu
enam valuks,
kui süda ainult
ema kaotust taluks ...

Südamlik kaastunne Mallele perega kalli

Laine PAAVO

kaotuse puhul.

Naabrid Kuuse tänavast

Vaba aeg

Info avaldamine küljel on tasuta.
Eelinfo saata ilmumisnädala esmaspäevaks Diana Bergi e-posti aadressil diana@pohjarannik.ee.

KÜLGE TOETAB EESTI KULTUURKAPITAL

Seenetargaga metsa

Pühapäeval, 23. septembril oodatakse huvilisi seeneperepäevale. Bussides, mis viivad asjatundjaga seeneretkele ja hiljem RMK Kauksi külastuskeskusse, leidub veel vabu kohti.

SIRLE SOMMER-KALDA
sirle@pohjarannik.ee

Eelmisel aastal sai koos seenetark Anneli Bobroviga käia Rannapungerja ja Jõuga järve metsades. Tänavu võetakse sihikule Kõnnu kant. ERIK KALDA/ARHIIV

Jõhvist ja Narvast väljuvad bussid sõidutavad esmalt asjatundja seltsis seenemetsa – sel aastal võetakse suund Kõnnusse ja Kurtnasse. Seejärel liigutakse Kauksi külastuskeskusse, kus on avatud traditsiooniline seenenäitus, saab osaleda õpitubades ja degusteerida eri liiki seeni.

Seenemaitse suhu

"Millised seened tänavu pannile jõuavad, selgub siis, kui metsas käidud," ütles RMK Kauksi külastuskeskuse teabejuht Aune Ferschel. Mullu praeti degusteerimiseks kitsemamplit ja lehter-kukeseent, mis ei ole maitsvate söögiseentena enamiku toidulaual kanda kinnitanud. Seenemaitse saab suhu ka pirukatest, mida kohalikud tegijad müüvad.

Tänavuse näituse teema on seente eluviis ja kasvukohad. Seenekorje on plaanis reedel ja laupäeval. "Näitus jääb avatuks seni, kuni seened vastu peavad – nädalakese vahest ikka," märkis Ferschel.

Seeneperepäev toimub pühapäeval kella 11-15; üritus on tasuta. Koht bussis maksab 6 eurot, koolieelikutele on sõit tasuta.

Bussile on vajalik eelregistreerimine, vormi leiab veebilehelt loodusegakoos.ee sündmuste alt.

Samal ajal kui Kauksis seenenäitust kokku pannakse, hakkab Eesti loodusmuuseumi igasügisene seeneväljapanek lõppema. Arvult 56. seenenäitust, kus on esindatud üle 140 liigi, saab pealinnas külastada pühapäevani.

Puravike rohkus

Näituse kuraator Marja-Liisa Kämärä ütles, et Tallinnast 70 kilomeetri raadiuses mingist seeneuputusest rääkida ei saa. "Meie käime metsas suure seltskonnaga – algul kümnekesi, nüüd viiekesi *(näitust tuleb pidevalt värskendada – toim.)* – ja nii saame seened ilusti kätte. Aga tavaline seeneline võib metsa minnes küll pettunud olla," rääkis ta.

Kämärä lisas, et seenerohkus on piirkonniti erisugune ja metsa minnes tasub eelistada niiskemaid kohti.

"Nüüdseks on vihma sadanud ja kui sooja hoiab, siis seeni veel tuleb. Praegu leiab palju puravikke. Bioloogid on rõõmsad, et tänavu on välja tulnud väga erilisi puravikke, mida muidu näeb harva. Paistab, et kuum suvi on puravikele hästi mõjunud. Kukeseeni on jälle väga vähe. Näiteks lehter-kukeseent ja musta torbikseent pole me üldse leidnud. Eelmisel aastal oli ka palju rohkem heinikuid."

Näitus, mis on üles pandud loodusmuuseumi hoovi, annab ülevaate söödavatest ja söögiks kõlbmatutest seentest ning juhib tähelepanu sellele, kuidas ära tunda surmavalt mürgised seened. Aimu saab nii seeneriigi mitmekesisusest kui ka seeneliikide eristamistunnustest – ohtlikud seened ei hoiata enda eest ei kindla värvuse, halva lõhna ega kibeda maitsega ning ussitadagi võivad nad samamoodi kui ohutud seeneliigid. Kindlatel kellaaegadel toimuvad näitusel lühituurid, kus väljapanekut tutvustavad seenespetsialistid.

Kämärä julgustas loodusmuuseumisse tulles kaasa võtma oma seeni, mis küsimusi tekitavad. "Tulge kas või terve korviga! Tagantjärele on kirjelduse järgi palju raskem määrata."

IDA-VIRUMAA ÜRITUSED

KULTUUR

Neljapäev, 20. september

* **Narva rahvamajas** kell 16 vene stiilis rõivakollektsiooni esitlus.

Reede, 21. september

* **Narvas** festival "Station Narva": alates kella 10st linnaprogramm, kella 18st muusikaprogramm. Info www.stationnarva.ee.

* **Kohtla-Järve põlevkivimuuseumi valges saalis** kell 16 Aleksander Igonini mälestusnäituse " Õpetaja ja õpilased" avamine.

* **Saka rahvamajas** kell 19 Karmen Raigi helendavate maalide näituse "Ema jälgedes" avamine.

Laupäev, 22. september

* **Narvas** festival "Station Narva": alates kella 10st linnaprogramm, kella 18st muusikaprogramm. Info www.stationnarva.ee.

* **Kohtla-Järve põlevkivimuuseumi valges saalis** kell 11 virtuaalse filiaali loeng "Kunstnik Arkadi Plastovi looming".

* **Narva kultuurimajas Rugodiv** kell 14 festivali "Rahvuskultuuride loomepada" raames kontsert "Minu kodu – Eestimaa", kaastegevad rahvamuusikakollektiivid Žitnitsa (Valgevene), Jarzebiny (Poola).

* **Jõhvi kontserdimajas** kell 19 hooaja avakontsert "Elu kui paljutõotav algus": Kalle Randalu (klaver, pildil), Eesti riiklik sümfooniaorkester, dirigent Nikolai Aleksejev. Kavas: Brahms, Grieg, Šostakovitš.

Pühapäev, 23. september

* **Jõhvi kontserdimajas** alates kella 11st vähemusrahvuste kultuurifestival "Rahvuskultuuride loomepada": kontserdid, näitused, ühislaulmine, õpitoad jpm. Kell 16 galakontsert. Info johvi.ee.

* **Narvas** alates kella 12st festivali "Station Narva" perepäev. Info www.stationnarva.ee.

* **Illuka mõisas** kell 17 sügise alguse *swing*: džässitrio SPB Ramblers Peterburist. Pääse 3 eurot.

SPORT

Neljapäev, 20. september

* **Tammiku spordihoone juures** kella 16-18 avatud RSK Jõhvikas orienteerumisneljapäevaku start. Info www.rskjohvikas.ee.

Laupäev, 22. september

* **Ida-Virumaa kutsehariduskeskuse Narva õppekoha juures** kell 12.15 Narva jooksusarja etapp – Kreenholmi jooks. Info www.motus.ee.

* **Sillamäe terviserajal** Sillamäe ultrajooks, kell 10.50 Pombeli tillujooks, kell 11 2 km rahvajooks ja kell 12 24 tunni jooksu ja 100 km jooksu start. Info www.jooksukalender.ee.

* **Kohtla-Järve spordikeskuse staadionil** kell 13 Eesti jalgpallimeistrivõistluste B-esiliiga, Kohtla-Järve JK Järve - Tallinna JK Legion.

* **Sillamäe Kalevi staadionil** kell 13 Eesti jalgpallimeistrivõistluste teine liiga, Sillamäe Kalev - Maardu United.

* **Kohtla-Järve spordikeskuse staadionil** kell 14 Eesti jalgpallimeistrivõistluste teine liiga, Kohtla-Järve JK Järve II - Raasiku FC Joker.

Pühapäev, 23. september

* **Kohtla-Järve spordihoone malesaalis** kell 10.30 välkmaleturniir.

* **Sillamäe tervisespordirajal** kell 12 Sillamäe 24 tunni jooksu finiš.

* **Voka staadionil** kell 11 sportlik perepäev. Info www.toila.ee.

* **Pannjärve tervisespordikeskuses** kell 11 tervisepordipäev: tervisekäimine 12 km, 5 km, 3 km ja 1 km, liikumis- ja täpsusmängud.

* **Pannjärve tervisespordikeskuses** kella 11.00-11.30 kepikõnnikoolitus. Koolituse viib läbi Tallinna ülikooli õppejõud, Eesti kepikõnni liidu asepresident René Meimer. Koolitus on tasuta, soovijail on võimalik osta Iluumi käimiskeppe.

* **Pannjärve tervisespordikeskuses** kell 13 hooajalõpu teatevõistlus.

* **Narva Fama staadionil** kell 15 Eesti naiste jalgpallimeistrivõistluste teine liiga, Narva Trans - Tartu Tammeka II.

Teisipäev, 25. september

* **Narva Fama staadionil** kell 19 Eesti jalgpallikarikavõistluste kaheksandikfinaal, Narva Trans - Jõgeva SK Noorus-96.

VARIA

Laupäev, 22. september

* **Saka rahvamajas** kell 12 kogu pere tervisepäev "Sügisevärk 11". Märt Agu tantsutrenn.

* **Oru klubis** kell 13 mängumeelelahutusprogramm "Külas Bimmil ja Bommil". Sissepääs tasuta. Info 332 2061, 5858 6426.

Pühapäev, 23. september

* **Toila seltsimajas** kell 14 salongiõhtu "Jaak Juskega ajalooradadel". Avatud salongikohvik. Lisainfo 5342 8705, Lea Rand.

Jõhvi kontserdimaja

L 22. 09 kell 19
Jõhvi kontserdimaja hooaja avakontsert
"Elu kui paljutõotav algus"
Kalle Randalu (klaver)
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Dirigent **Nikolai Aleksejev**

E 1. 10 kell 18
Rahvusvaheline muusikapäev
Klassikatähed 2018
Arko Narits (klaver)
Johannes Põlda (viiul)
Ingely Laiv (oboe)
Tasuta

R 5. 10 kell 19
"Armastus esmaspäeviti"
(«Любовь по понедельникам»)
Komöödiaetendus vene keeles
Osades: **Andrei Tšernõšev, Vjatšeslav Razbegajev, Maria Dobržinskaja, Žanna Epple**

Info: 334 2000 eestikontsert.ee

Kino AMADEUS

"KISKJA"
(märul, ulmefilm, seiklus; film on inglise keeles, eesti- ja venekeelsete subtiitritega)
R, 21.09 kell 19.
NB! Alla 14 a keelatud!

"PRÄÄKS PRÄÄKS KLUUK"
(animatsioon)
N, 27.09 kell 17;
P, 30.09 kell 13
eesti keeles;
R, 28.09 kell 17;
T, 02.10 kell 17
vene keeles.

"A.X.L."
(ulmefilm, seiklus; film on inglise keeles, eesti- ja venekeelsete subtiitritega)
N, 27.09 kell 19;
R, 28.09 kell 19.

Pileti hind 3-5 €

Jõhvi kontserdimaja !! !!! Eesti Kontsert
Tel 334 2000 kinoamadeus.ee

REINPAUL

OSTAME

kasvavat ja ladustatud võsa, raidmeid ja puidu töötlemise jääke.

RAIUME võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluäärad jne.

Tel 5593 3899.
kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

www.landeker.ee
info@landeker.ee

OÜ Landeker ostab metsa ja maad, sobib ka läbiraiutud ja hüpoteegiga maa, ettemaksu võimalus!

Tel 511 0415, 517 9866.

Kaastundeavaldusi ja reakuulutusi võtab Põhjarannik vastu aadressil reklaam@pohjarannik.ee

PÕHJARANNIK

XV VÄHEMUSRAHVUSTE KULTUURIFESTIVAL

"RAHVUSKULTUURIDE LOOMEPADA"

17.-21.09 Jõhvi Kontserdimaja kohvikus Noot **rahvustoitude nädal**

18.09 kell 17 kaubanduskeskuses Jõhvikas (Keskväljak 6) **margi, ümbriku ja eritempli „Loomepada 15" esitlus**

22.09 kell 14 Narva kultuurimajas Rugodiv **KONTSERT „Minu kodu – Eestimaa", kaastegevad rahvamuusikakollektiivid Žitnitsa** (Valgevene), **Jarzebiny** (Poola)

23. SEPTEMBRIL JÕHVI KONTSERDIMAJAS

11.00-12.00 esitlus: **"Rahvuste maitsed"** (I korruse fuajees)

11.30 **päeva avamine** (II korruse fuajees)

11.30-16.00 **rahvusliku käsitöö näitused ja meistriklassid** (II ja III korruse fuajees), **Narva pitsikooli näitus „Pits kui kunst"** (Salva saalis)

12.00-14.30 **konverents „Kultuuripärand – mineviku mälestus, tuleviku tugisammas"** (kammersaalis)

12.30 **kirjanduslikud kohtumised** (Salva saalis)

13.30-14.15 **"Laulame koos":** eestlauljad rahvamuusikud Ervin Lember, Illar Vimberg, Anatoli Zamahhov (III korruse fuajees)

14.00 **kalendermärkmiku "Ida-Virumaa rahvuspühad ja traditsioonid" esitlus** (kammersaalis)

14.30-15.30 **Tallinna Poistekoori kontsert** (suures saalis)

16.00- 18.30 **galakontsert** rahvuskultuuriseltside kollektiividelt ning külaliskollektiividelt Zitnitsa Valgevenest ja Jarzebiny Poolast (suures saalis)

18.30 **pidupäevatort** (II ja III korruse fuajees)

Korraldajad ja toetajad: Ida-Virumaa Integratsioonikeskus, Jõhvi Vallavalitsus, Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus, Kultuuriministeerium, Integratsiooni SA, Eesti Kultuurkapital, Jõhvi Kontserdimaja, kaubanduskeskus Jõhvikas, kohvik Noot

berkeleywellness.com

Riigimetsa Majandamise Keskus
kutsub Teid koos perega

23 .septembril 2018

SEENEPEREPÄEVALE

RMK Kauksi Külastuskeskusesse
kell 11.00– 15.00

Seeneretked metsa
Seenenäitus „Seente eluviis ja kasvukohad"
Käelised tegevused ja õpitoad: seente mikromaailm, seente määramine jm., seente degusteerimine. Müügil kohalike tegijate seenepirukad.

Bussid väljuvad:
Kohtla-Järvelt Prestone eest kell 09.30, Jõhvi Kontserdimaja parklast kell 09.40
Narvast Peetri platsilt kell 9.00, Sillamäe bussijaamast kell 9.25
Tagasi väljumisega kell 15.00
Koht bussis maksab 6.- eurot, koolieelikutele tasuta.

Üritus on tasuta.

Bussile vajalik eelnev registreerimine
Info tel: 56200080, http://loodusegakoos.ee/sundmuste-kalender/sundmus#1292

STOVEMAN

AS Eesti Vanglatööstus otsib

JUHATAJAT

AS Eesti Vanglatööstus on 2001. aastal loodud riigile kuuluv tootmisettevõte, mille eesmärk on kinnipeetavate tööoskuste arendamine ja tööle rakendamine. Ettevõtte tootmisosakonnad asuvad Tallinna, Tartu ja Viru vanglas. Peamine tegevussuund on metallitööstus, tuntuim kaubamärk on Stoveman. Lisaks on puidu- ja õmblustööd, pesumaja ning komplekteerimisteenused.

Töö kirjeldus
Seades esikohale vangide tööhõive suurendamise, on juhataja ülesanne tagada ettevõtte majanduslik jätkusuutlikkus ja kasv. Juhataja suuremateks väljakutseteks on peakontori kolimine Harjumaalt Ida-Virumaale, ettevõtte tootmisüksuse käivitamine uues Tallinna vanglas ning ettevõtte tegevuse järkjärguline mitmekesistamine. Töökoht asub Jõhvis.

Nõudmised kandidaadile:
- kõrgharidus,
- vähemalt 3 aastat juhtimiskogemust,
- hea suhtlemisoskus, pingetaluvus, iseseisvus ja analüüsivõime,
- eesti keele oskus kõrgtasemel, vene ja inglise keele oskus vähemalt suhtlustasandil,
- kasuks tulevad soome keele oskus ja Eesti vanglasüsteemi toimimise põhimõtete tundmine.

Omalt poolt pakume
- väljakutseterohket tööd ja arenemisvõimalusi,
- konkurentsivõimelist töötasu ja motivatsioonipaketti,
- tähtajalist pikendamisvõimalusega lepingut.

Kandideerimiseks saada oma CV ja nägemus ASi Eesti Vanglatööstus arengust aadressile margus@koda.ee hiljemalt 8. oktoobriks 2018.

Lisainfo telefonil +372 502 3699.